

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	26914 Політологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26914
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Голець Віталій Віталійович, Радько Антон Ігорович, Панасенко Ганна Сергіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	06.03.2024 р. – 08.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://drive.google.com/file/d/1WGvOFldRKp11Q8v4aUi3Jytoy8bsmogR/view>

Програма візиту експертної групи https://drive.google.com/file/d/1HYfvJQjyBVWxYEV5_w5eQfjcKXMAapyL/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича — один із найстаріших класичних університетів в Україні, де функціонує наукова бібліотека, видавництво ЧНУ «Рута», спорткомплекс, дослідне господарство, ботанічний сад, музейний комплекс, інформаційно-телекомунікаційний центр, Центр управління об'єктом ЮНЕСКО та ін. Сьогодні Університет є потужним осередком волонтерської діяльності; забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку студентів. Налагоджена система функціонування міжнародної діяльності. Викладачі та студенти беруть участь у спільних наукових програмах з провідними навчальними закладами та науковими інституціями багатьох країн світу. Освітня програма «Політологія» була запроваджена в 1998 році на факультеті історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ імені Юрія Федьковича. Розробники ОП проаналізували аналогічні програми в Румунії, Польщі, Литві та інших країнах, а також вивчили вітчизняний досвід. ОПП мала редакції 2017, 2020, 2022 років. Враховується галузевий та регіональний контекст і потреби ринку праці. ОП забезпечує досягнення всіх програмних результатів навчання, визначених Стандартом, для студентів 2022, 2023 років набору. Програма враховує можливість формування студентом власної освітньої траєкторії; передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Діє розгалужена система органів студентського самоврядування, які беруть активну участь у навчально-виховному процесі, науковому і громадському житті міста, області. Видається студентська газета «Ньюформати». Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. Університет стимулює розвиток викладацької майстерності. Професійна та академічна кваліфікація групи забезпечення ОПП відповідає ОК; викладачі проходять підвищення кваліфікації, як в установах на території України, так і в країнах ЄС. Серед НПП кафедри є розробники Стандарту «Політологія» першого (бакалаврського) рівня ВО. Кафедра системно долучена до багатьох освітніх та наукових заходів політологічного напрямку. ОПП характеризуються потужними та успішними випускниками, а також системним залученням роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до проведення занять. В університеті є потужна бібліотека. Умови проживання студентів у гуртожитках гідні та безпечні. Фінансова та матеріально-технічна база університету надає можливість досягти цілей і ПРН за ОП «Політологія». Освітнє середовище максимально безпечне.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Позитивною практикою вбачається застосування сучасних методів навчання, включаючи онлайн-навчання, платформу Moodle та систему «Цифровий університет». Це робить навчання більш доступним та зручним для студентів. НПП зацікавлені в досягненні ПРН через співпрацю з органами влади та громадськими організаціями. В університеті розроблена та функціонує система сприяння професійному розвитку викладачів (сертифікації, стажування, в тому числі і за кордоном, підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, конференціях), система стимулювання, що спонукає викладачів до покращення якості освіти, в тому числі надходять кошти, отримані в грантовій діяльності. Наявність належної фінансової та матеріально-технічної бази дозволяє досягати цілей та програмних результатів навчання. Сильною стороною вбачається практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП, що призводить до багаторічної співпраці. Готовність потенційних і наявних роботодавців, які вже активно співпрацюють з кафедрою, брати участь у розробці та вдосконаленні освітньої програми «Політологія», що сприяє підготовці майбутніх випускників, враховуючи вимоги ринку праці, а також залучення практиків до освітнього процесу. Позитивною практикою ОПП є широке залучення стейкхолдерів до обговорення ОПП. У ЗВО існують дієві процедури запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Не підтверджена (фактична) участь здобувачів у розробці/вдосконаленні/оновленні ОП. 2. Наявні різні (2) варіанти ОПП 2022 р.: на сайті та завантажений у систему НА. 3. Наявний частково формальний підхід до рецензування ОП: 2 майже ідентичні рецензії; поплутування рівня освіти; акцент виключно на позитивних аспекти ОП, критики, зауважень, рекомендацій немає. 4. Неправильне оформлення/відсутність в ОПП Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП і Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП, що унеможливує логічний зв'язок із характеристиками програми та її ОК для досягнення РН. 5. Кафедра вживає заходів для забезпечення Стандарту в частині відповідності формі атестації здобувачів ВО третього року навчання, проте дистанційна форма навчання студентів саме з курсу лише посилює негативні наслідки навчання цих студентів без дотримання вимог Стандарту та ставить під сумнів можливість отримати відповідні РН, а ОПП 2020 року не враховує вимог Стандарту. Також відсутня оновлена редакція ОПП 2021, що дало б можливість дотримуватись всіх вимог Стандарту. 7. Здобувачі освіти ОП не активно висловлюють свої побажання через внутрішні кафедральні опитування. 8. Відсутність випадків часткового або цілковитого зарахування результатів неформальної освіти за відповідним Положенням ЗВО на ОПП. Не занотована навіть така можливість (наявна лише в 3-х силабусах). 9. Розроблено силабуси до всіх ОК, які розміщені на сайті ЧНУ, однак окремі з них потребують коригування, в тому числі за критеріями підсумкового та поточного оцінювання. 10. У Правилах прийому бракує інформації про максимальні обсяги держзамовлення на бюджетну пропозицію ОПП. Рекомендації: 1. Активно включати здобувачів ОП і студентське самоврядування до процесу розробки та моніторингу ОП, забезпечуючи їхню участь у робочих групах та системних опитуваннях. Відобразити реальний склад учасників

робочої групи. 2. Визначити єдину чинну версію ОПП 2022 р. 3. До наступної (оновленої) редакції ОПП отримати унікальні (без копіювання та помилок) рецензії/відгуки на ОПП. 4. Привести у відповідність до Положення відповідні матриці, і додати їх до ОП. 5. Проводити освітню діяльність виключно до вимог Стандарту; забезпечити досягнення ПРН усіма студентами, які навчаються на ОП (що може включати оновлення матеріалів, методик навчання та оцінювання). 6. Враховуючи дистанційний формат навчання, а також необхідність приведення до вимог Стандарту підготовки здобувачів ВО за ОП, розробити та запровадити ефективні методи навчання та оцінювання для студентів третього курсу. Можливо, варто розглянути використання додаткових офлайн-ресурсів, вебінарів, групових проєктів тощо. 7. Постійно моніторити ефективність навчання та забезпечувати зворотній зв'язок задля можливих покращень процесу навчання. 8. Пояснити/донести здобувачам вагомість саме їхньої участі/думки в забезпечення якості освіти/навчання в Університеті. 9. Популяризувати серед здобувачів освіти можливості неформальної освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП “Політологія” має чітко визначені структурні блоки, що описують її основний фокус, предметну область, цілі та нормативні результати навчання із зазначенням необхідних компетенцій, що узгоджуються із Місією та Стратегією ЧНУ імені Юрія Федьковича відповідно до його Статуту [<http://surl.li/rbaxk>], Стратегічного плану на 2019–2026 рр. [<http://surl.li/amjgx>], Концепції розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2023–2026 рр. [<http://surl.li/qeonh>], Концепції гуманітарної діяльності ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2023–2027 рр. [<http://surl.li/qkmma>]. Узгодженість ОПП 2022 року та програмних документів ЗВО щодо спільних цілей діяльності виражаються у вихованні висококваліфікованого фахівця, спроможного навчатися протягом життя, поєднувати навчання та дослідження, використовувати знання для вирішення прикладних проблем, удосконалювати практику свого фаху через інновації, поширювати та примножувати громадянські та культурні цінності. Також варто зазначити, що в ОПП наявні дисципліни з набуття знань і компетентностей із євроінтеграційних і транскордонних процесів як ППВ11 “Виборчі та референдні процеси в ЄС” ППВ15 “Політичні процеси та інститути в ЄС”, ППВ19 “Галузеві Політики ЄС” з ОПП 2022 року, що безпосередньо корелює із провідними завданнями та пріоритетами вищезазначених програмних документів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Відповідно до відомостей самооцінювання та протоколів засідання кафедри, наданих на запит ЕГ, було відзначено активну участь різних груп стейкхолдерів у формуванні різних компонентів і характеристик ОПП “Політологія” [витяги з протоколу № 6 (08.01.2024); № 7 (30.01.2024)]: з боку здобувачів освіти було відзначено їхній зв'язок із деканатом і кафедрою щодо надання пропозицій і зауважень, своєї думки та ступеня задоволеності освітніми послугами через періодичні опитування та анкетування [Зустріч 4]. З боку академічного персоналу було заявлено про їхню постійну участь у внесенні пропозицій до різних освітніх компонентів ОПП задля оптимізації та вдосконалення (наприклад, зміни в термінах і графіках практик) [Зустріч 3]. З боку роботодавців було зафіксовано (за документами та спілкуванням на зустрічі з ЕГ) регулярну їхню участь шляхом індивідуальних консультацій щодо вдосконалення ОПП, а також періодичного відвідування засідань кафедри, де, наприклад, було порушено питання про заміну кваліфікаційного іспиту, кваліфікаційною роботою – виду підсумкової атестації здобувачів ОПП [Зустріч 8]. У цілому більшість пропозицій, встановлених ЕГ, до вдосконалення ОПП від роботодавців полягали в наближенні змісту навчання до практичних складових необхідних професій і тенденцій, від академічного персоналу – щодо оптимізації змісту відповідно до міжнародних і європейських стандартів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Відповідно до Відомостей СО ЗВО при проектуванні ОПП “Політологія” 2020 та 2022 рр., які розглядалися ЕГ, для наближення програм до тенденцій розвитку ринку праці Чернівецької області проектною групою були використані такі документи, як «Програма соціально-економічного розвитку Чернівецької області на 2022 р., доповідь «Соціально-економічне становище Чернівецької області» Головного управління статистики у Чернівецькій області, аналітичні документи Чернівецького обласного центру зайнятості [<http://surl.li/rkbnj>]. Для врахування галузевого контексту та аналогічних освітніх програм випускова кафедра ОПП співпрацює із Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Харківським національним університетом імені Василя Каразіна, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника, Ужгородським національним університетом, НМКД дисциплін і ОПП яких вона використовує для вдосконалення власних матеріалів [Зустріч 1]. Представники деяких з цих ЗВО більш детально розповіли про свою співпрацю із Університетом на Відкритій зустрічі із ЕГ. Також кафедра підтримує зв'язок з аналогічною освітньою програмою за кордоном з Університетом імені Марії Склодовської-Кюрі (м. Люблін), що було підтверджено на Відкритій зустрічі. На зустрічі із випускниками ОПП ЕГ випускниками було зазначено, що знання і навички, отримані протягом навчання, знадобилися для в відповідній роботі в громадському секторі, молодіжній політиці, міжнародних організаціях, локальних і всеукраїнських ЗМІ тощо, завдячуючи ОПП, що врахувала необхідний всеукраїнський і регіональний контексти ролі спеціальності на ринку праці [Зустріч 10].

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Проаналізувавши ОПП “Політологія” (редакції 2020, 2022 рр.) на предмет відповідності Стандарту вищої освіти за спеціальністю “052–Політологія” ОКР “Бакалавр” від 10.07.2020 рр. [<http://surl.li/eneuf>], ЕГ встановила невідповідності, пов'язані із матрицею відповідності змісту ОК до ПРН відповідно до оформлення додатків ОПП за Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича [<http://surl.li/iswbj>]: У затвердженому тексті ОПП немає таблиць, що відтворюють відповідності змісту вибіркового і обов'язкового освітніх компонентів покриттю програмних результатів навчання та загальних і спеціальних компетентностей. Замість необхідних таблиць матриць відповідності вставлені таблиці відповідності результатів навчання загальним і спеціальним компетентностям, що є аналогічною до такої самої із затвердженого тексту вищевказаного Стандарту. У тексті ОПП наявна, схожа на норму “Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми”, у якій освітні компоненти мають різні коди із передуючим “2. Переліком компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність”. З цього випливає, що в ОПП не можливо встановити логічний зв'язок із характеристиками програми та її освітніми компонентами для досягнення результатів навчання, визначених Стандартом. Також ОПП 2020 р. не дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом, через неспівпадіння форми підсумкової атестації – кваліфікаційний екзаме́н замість кваліфікаційної роботи і “втрати” щонайменше п'яти РН – 11 в ОПП 2020 року замість 16 Стандарту ВО, опис яких між текстом Стандарту ВО та ОПП 2020 року цілком різняться й не мають мінімальних нормативних збігів і єдиної кодифікації. Станом на час проведення акредитаційної експертизи (06–08 березня 2024 року) в ОПП 2020 року форму атестації здобувачів змінено НЕ було з іспиту на кваліфікаційну роботу, хоча це обговорюється випусковою кафедрою на наступний навчальний рік [витяги з протоколу № 6 (08.01.2024); № 7 (30.01.2024)].

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивною практикою ОПП є широке залучення стейкхолдерів до обговорення ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліком є відсутність уніфікованого за кодами переліку ОК таблиць матриць відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та загальних і спеціальних компетентностей освітнім компонентам в ОПП 2022 року відповідно до внутрішньоуніверситетського положення. Рекомендація: Створити актуальні таблиці матриць відповідності, які будуть додані в оновленій редакції ОПП 2022 року, із погодженням із усіма стейкхолдерами та учасниками освітнього процесу відповідно до законодавства України та внутрішніх актів ЧНУ імені Юрія Федьковича до початку нового 2024/2025 навчального року. Також недоліком є ОПП 2020 р., яка не дозволяє досягти всіх результатів навчання, визначених Стандартом ВО, через фактичний їхній різний опис та відсутність єдиної кодифікації та мінімальних збігів із текстом Стандарту: ЗК – 7, СК – 9, РН – 16, натомість у ОПП: ЗК – 12, ФК – 10, ПРН – 11 (зміст яких також не співпадає). ЕГ рекомендує: провести моніторинг отриманих знань/умінь/навичок (наприклад, у формі «зрізу знань») студентами третього курсу, аби розуміти, чи всі РН вдалось досягти (за 3 роки), максимально «надолжити» певні компоненти (наприклад, факультативами чи інтенсив курсами, чи оглядовими лекціями тощо), що були втрачені через неповне виконання вимог Стандарту. Завершити

до початку нового навчального року 2024–2025 заміну форми атестації для здобувачів, які продовжують навчання за ОПП 2020 року, з іспиту на кваліфікаційну роботу.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Провівши детальний аналіз акредитаційної справи та здійснивши дистанційний візит до ЗВО, ЕГ дійшла висновків, що ОПП повністю відповідає підкритеріям 1.1; 1.2; 1.3. Не відповідає підкритерію 1.4., оскільки в ОП 2022 р. через відсутність необхідних матриць відповідностей елементів ОПП одне одному не можливо встановити доцільність набуття загальних і спеціальних компетенцій та досягнення програмних результатів навчання через визначені відповідні освітні компоненти, не внесено зміни, передбачені Наказом № 593 від 28.05.2021 "Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти" щодо передумов вступу на ОП; в редакції ОП 2020 р., за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 3–4 року навчання, не внесено зміни відповідно до затвердженого Стандарту вищої освіти за спеціальністю, не досягаються ПРН, форма атестації також не відповідає Стандарту вищої освіти. Тому рівень відповідності за Критерієм 1 – Е.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Наразі діє Стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом МОН України № 911 від 10.07.2020. Відповідно до цього нормативно-правового акту обсяг освітньо-професійної програми становить 240 кредитів ЄКТС та мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямоване на забезпечення загальних та спеціальних компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом. Експертна група проаналізувала ОПП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що затверджена вченою радою ЧНУ ім. Ю. Федьковича (протокол від 10 серпня 2022 року № 9) та з'ясувала, що обсяг ОПП становить 240 кредитів ЄКТС. З них 66 кредитів ЄКТС виділено на дисципліни вільного вибору. Отже, ОПП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, щодо обсягу ОП, відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України № 911 від 10.07.2020 та ЗУ "Про вищу освіту".

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ проаналізувала зміст ОП 2020 та 2022 р. Вони відрізняються змістовним наповненням ЗК, СК/ФК та ПРН. Основна увага зосереджена на ОП, яка завантажена в систему – 2022 р. Таким чином, детальний аналіз ОП 22 р. вказує, що ЧНУ використав формулювання ЗК, СК РН, що визначені стандартом ВО, також з'ясовано, що власних не сформовано. У самій ОП розміщено 5 матриць: 1. Матриця забезпечення програмних результатів навчання та компетентностей обов'язкових навчальних дисциплін «Цикл загальної підготовки»; 3. Матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей обов'язкових навчальних дисциплін «Цикл професійної підготовки»; 4. Матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей підготовки курсових робіт; 5. Матриця відповідності визначених ОПП результатів навчання та компетентностей практичної підготовки. ЕГ проаналізувала всі заявлені матриці. Відносно першої – усі ПРН забезпечуються ОК. Щодо другої, третьої та четвертої матриці, то вони ідентичні та дублюють одна одну. ЕГ звертає увагу, що в ОП відсутня Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП, в той же час всі силабуси навчальних дисциплін, що завантажені в систему містять перелік ЗК та СК, які той чи інший ОК забезпечує. ЕГ радить розмитити в ОПП Матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, що сформує чітке уявлення, який ОК забезпечує ЗК та СК. Сама ж ОП має достатньо логічну структуру. Засвоєння освітньої складової передбачено з 1 по 4 курс (1–8 семестри). Відповідно до навчального плану обов'язкові та вибіркові освітні компоненти розподілені на два цикли: загальної підготовки та професійної. ОП передбачає три види практик: «Інформаційно-дослідницька практика» – 3 кр., «Політологічна практика» – 4 кр., «Політологічно-дослідницька практика» – 4 кр. Отже, аналіз даної ОП дає можливість ЕГ зробити висновок, що загалом послідовність вивчення обов'язкових ОК ОПП дозволяє досягти заявлених цілей. В той же час, ЕГ звертає увагу, під час дослідження ОП 2022 р. та НП 2022 року виявлено не співпадіння за термінами навчання – в ОП термін навчання 3 р 10 місяців, в

навчальному плані 4 р; різні шифри навчальних дисциплін як обов'язкових, так і вибіркових в ОП та навчальному плані, що ускладнюють пошук навчальних дисциплін. Також, ні в ОП, ні НП не окреслено, з якої навчальної дисципліни пишеться курсова робота чи вона міждисциплінарна. Окрім того, відповідно до навчального плану кваліфікаційна (бакалаврська) робота – ППО 28 на яку виділено 4 кр. відноситься до обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, чого немає в ОП (винесена поза ОК). Тож, якщо ЗВО ППО 28 (за навчальним планом) відносить до ОК, то ЕГ наголошує на необхідності включення даного ОК в ОП за ідентичним шифром та включення в Матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними освітніми компонентами.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз обов'язкових освітніх компонентів та вибіркових компонентів, ознайомлення з представленими робочими програми навчальних дисциплін дає підстави вважати, що зміст освітньо-професійної програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної траєкторії навчання реалізується через вибір здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін. Процедура вибору дисциплін здобувачами, регламентована Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін [<https://surl.li/jdfsb>]. ЕГ вивчила ОПП, навчальні плани та з'ясувала, що ОП "Політологія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2022 року передбачає вивчення вибіркових освітніх компонентів, частка яких складає більше 25% (66 кредитів ЄКТС) від загального обсягу ОП. Вивчення даних дисциплін передбачене в другому, третьому, четвертому семестрах. Шифр дисциплін за ОП та навчальним планом не співпадає. Так в ОП ППВ2 – «Політична регіоналістика» 5 кредитів ЄКТС, в навчальному плані ППВ2 – «Іноземна мова за професійним спрямуванням» – 4 кредити ЄКТС. Аналіз демонструє, що ОП містить 28 навчальних дисциплін, що включені до переліку вибіркових. Натомість навчальний план містить 30 навчальних дисциплін, що включені до переліку вибіркових. Окрім того, деякі вибіркові навчальні дисципліни в навчальному плані мають відповідні позначення, однак в навчальному плані роз'яснення щодо позначень відсутні. ЕГ наголошує на необхідності приведення у відповідність переліку вибіркових дисциплін як в ОП, так і в навчальному плані. Здобувачі на зустрічі відзначили обізнаність з процедурою вибору, переліком дисциплін. Було з'ясовано, що студенти отримують на персональну університетську електронну адресу посилання на форму для самостійного обрання вибіркових дисциплін. Однак в той же час ЕГ ставить під сумнів можливість вільного вибору дисциплін, оскільки формування індивідуальної освітньої траєкторії передбачає відповідно до п.п.3.1.1; 3.1.2 Положення «Про порядок реалізації студентами Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін»: «Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило, у період весняного семестру (лютий–квітень)», «Для студентів-першокурсників вибір навчальних дисциплін на другий курс має здійснюватися на етапі завершення другого семестру». В ОП та НП зазначено цілий ряд ВК (напр. «Фізичне виховання (за видами спорту)», що вивчаються у 2 семестрі. Тож здобувачі повинні вже вчитати те, що ще не обрали. ЕГ рекомендує чітко прописати в Положенні про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін процедуру вибору навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ЧНУ діє Положення про проведення практики здобувачів ВО ЧНУ. Сама ж ОП передбачає три види практик: «Інформаційно-дослідницька практика» – 3 кредити ЄКТС проходить у другому семестрі; «Політологічна практика» – 4 кредити ЄКТС проходить у четвертому семестрі; «Політологічно-дослідницька практика» – 4 кредити ЄКТС проходить у 6 семестрі. За інформацією на гугл-диску, посилання на яке надане в звіті СО, базами практик є – газета «Погляд» (Договір про співпрацю між НЧУ ім. Ю. Федьковича та ФОП Ключук Я.Н. від 25.01.2022); – медіаплатформа «Шпальта» (Договір про співпрацю між НЧУ ім. Ю. Федьковича та ГО «Вільна Шпальта» від 26.01.2022); – ТОВ ТРК «А.С.С.» (Договір про співпрацю між НЧУ ім. Ю. Федьковича та ТОВ ТРК «А.С.С.» від 25.01.2022); – ТОВ ТРК «ТВА» (Договір про співпрацю між НЧУ ім. Ю. Федьковича та ТОВ ТРК «ТВА» від 25.01.2022); – Філія АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Чернівецька регіональна дирекція» (Договір про співпрацю між ЧНУ ім. Ю. Федьковича та філією АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Чернівецька регіональна дирекція» від 25.01.2022); – Чернівецька обласна державна адміністрація (Договір про співпрацю між НЧУ ім. Ю. Федьковича та Чернівецькою обласною державною адміністрацією від 25.01.2022). Відповідно до силабусів, завантажених в систему, «Інформаційно-дослідницька практика» проходить в Науковій бібліотеці ЧНУ та комп'ютерному класі факультету історії, політології та міжнародних відносин. Також ЕГ звертає увагу, що форма підсумкового контролю за даною практикою, відповідно до ОП – екзамен, але відповідно до силабусу – залік. Крім того в навчальному плані не виділено кредити на практику, що в сумі не дає можливості отримати 240 кредитів. Під час зустрічі зі здобувачами, ЕГ встановила загальну задоволеність здобувачів

організацією та проведенням практик, було встановлено конкретні факти щодо вільного вибору бази практики за цією ОП. Під час зустрічі з роботодавцями, на якій були присутні перший заступник голови Чернівецької обласної ради, секретар наглядової ради АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», речниця СБУ в Чернівецькій області та ін, було підтверджено співпрацю закладу з партнерами-роботодавцями щодо практичної підготовки здобувачів. Роботодавці підтвердили свої наміри щодо подальшої співпраці із закладом, зокрема кафедрою, стосовно організації та проведення практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз відомостей самооцінювання ОП, матеріалів, представлених на офіційному сайті ЗВО та результати зустрічей із НПП та роботодавцями, підкреслили наявність у ЗВО чіткої та зрозумілої політики стосовно розвитку та формування soft skills у здобувачів вищої освіти, як під час вивчення обов'язкових, так і вибіркових навчальних дисциплін. Під час зустрічі із науково-педагогічними працівниками було встановлено зацікавленість викладачів у формуванні соціальних навичок у здобувачів, передусім, через використання сучасних методів викладання, зокрема, проведення квестів, рольових ігор, застосування тімблдіingu тощо. Зі слів гарантки, саме під час вивчення майже всіх ОК викладачі звертають увагу на необхідність розвитку в здобувачів соціальних навичок, в тому числі через групові форми роботи та інші сучасні методи. Гарантка акцентувала увагу на тому, що здобувачі ОПП набувають соціальних навичок (soft skills) упродовж практичної підготовки, на яку виділено 11 кредитів ЄКТС. ЕГ відмітила в цілому потужну базу практик, що формують соціальні навички.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ [<https://surl.li/hikof>]. Відповідно до даного локального акту обсяг часу, відведений для самостійної роботи студента, визначається рівнем освітньої програми, фіксується в описі програми та в навчальному плані. Співвідношення обсягів самостійної роботи та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять. Обсяг самостійної роботи студентів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен бути в межах $\frac{1}{3}$ – $\frac{2}{3}$ загальної кількості годин. Аналіз навчального плану вказує, що загальний обсяг освітньої програми становить 240 кредитів; обсяг годин за дисциплінами складається з аудиторного навантаження та самостійної роботи. Аудиторне навантаження розподіляється між лекціями, практичними та семінарськими заняттями. За даною ОПП лабораторні заняття не передбачені. Аналіз навчального плану вказує на різне співвідношення аудиторного та самостійного навантаження. Зокрема, ЗПО 5 «Філософія» 4 кредити передбачає лекцій 15 години, семінарських 15 годин, самостійна робота 90 години. Натомість ППО 1 «Вступ до спеціальності» 4 кредити передбачає лекцій 30 годин, семінарських 15 годин, самостійна робота 75 годин. Здобувачі вищої освіти під час зустрічі відзначили про достатню кількість годин, що виділяється на лекційні та семінарські заняття. ЕГ звертає увагу, що відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ обсяг самостійної роботи студентів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен бути в межах $\frac{1}{3}$ – $\frac{2}{3}$ загальної кількості годин. Водночас, відповідно до НП на СРС виділено більше $\frac{2}{3}$ від загальної кількості за такими ОК: ЗПО1, ЗПО5, ППО2, ППО3, ППО4, ППО10, ППО12–ППО18; ППО25. Така ж ситуація спостерігається за ВК обсягом в 5 кредитів. В цілому ЕГ дійшла висновку, що обсяг окремих ОК дозволяє досягти програмних результатів навчання, що було з'ясовано під час спілкування зі здобувачами вищої освіти [Зустріч 4]. Однак наголошує на необхідності дотримання норм вище окресленого Положення в частині обсягу самостійної роботи, що виділяється на навчальні дисципліни.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Освітньо-професійна програма 052 "Політологія" не передбачає підготовки бакалаврів за дуальною формою освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Позитивною практикою ОП «Політологія» за другим критерієм є здобуття практичних навиків здобувачами вищої освіти під час проходження практики, зокрема, на підприємствах, установах, організаціях Чернівецької області, та якісне формування через практичну складову ОП навичків soft skills, що окреслюють заявлені особливості освітньо-професійної програми «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – «Програма спрямована наформування практичних компетентностей політолога за допомогою наскрізної програми навчальних і виробничих практик і їх спрямованість на регіональні особливості політичних систем і процесів у західноукраїнському регіоні (Чернівецької області).» [Підтверджується наданими на запит ЕГ звітами практик, в яких присутні аналітичні завдання, політологічні дослідження, які формують комунікативні, креативні, аналітичні навички, а також досвід роботи в команді].

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОП містить ОК, які дозволяють досягти заявлені цілі, в сукупності складають логічну взаємопов'язану систему. Але аналіз змісту ОП, НП, їх побудова вказує на неузгодженість між собою. Зокрема, ОП містить перелік обов'язкових та ВК, які мають відповідні шифри з НП не збігаються. Окрім того, згідно НП ППО 28 кваліфікаційна (бакалаврська) робота, на яку виділено 4 кр. ЄКТС відноситься до обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки. Відповідно до структури ОП К(Б)Р включена в розділ «Підсумкова атестація», а в Матрицю забезпечення ПРН відповідними ОК - ні. Практика, на яку виділено 11 кр. не відображена в НП (форма підсумкового контролю за «Інформаційно-дослідницькою практикою», відповідно до ОП – екз., але відповідно до силабусу – залік). Сумарна кількість кред. за НП не становить 240. ОП має 5 матриць 4 з яких (2. Матриця відповідності визначених ОПП РН та компетентностей обов'язкових навчальних дисциплін «Цикл загальної підготовки»; 3. Матриця відповідності визначених ОПП РН та компетентностей обов'язкових навчальних дисциплін «Цикл професійної підготовки»; 4. Матриця відповідності визначених ОПП РН та компетентностей підготовки курсових робіт; 5. Матриця відповідності визначених ОПП РН та компетентностей практичної підготовки) ідентичні та дублюють одна одну. Натомість Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП немає, хоча силабуси ОК містять чіткий перелік ЗК та СК, що забезпечується тим чи іншим ОК. Аналіз нормативних актів ЗВО та НП демонструє недосконалу процедуру вибору ВК. ЕГ рекомендує чітко прописати в Положенні про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін процедуру вибору навчальних дисциплін. Тож ЕГ рекомендує: до 24/25 н.р. переглянути ОП та НП в частині: – відкорелювати шифри навчальних дисциплін, що дало б можливість чітко їх ідентифікувати як в ОП, так і в НП; – включити кваліфікаційну (бакалаврську) роботу до переліку обов'язкових дисциплін та визначити в Матриці забезпечення ПРН відповідними ОК ОП «Політологія», які ПРН забезпечує кваліфікаційна робота; – включити ІДП «Інформаційно-дослідницька практика», ПП «Політологічна практика», ПДП «Політологічно-дослідницька практика» в НП; в силабусі ІДП «Інформаційно-дослідницька практика» розмістити достовірну інформацію – форма контролю екз.; – розробити та включити в ОП Матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам ОП. Відповідно до даної матриці в силабусах ОК прописати ЗК та СК, що забезпечує той чи інший ОК; – привести у відповідність НП щодо кількості кредитів та терміну навчання; – на самостійну роботу студентів виділити від 1/3–2/3 загальної кількості год. з навчальних дисциплін ЗПО1, ЗПО5, ППО2, ППО3, ППО4, ППО10, ППО12–ППО18, ППО25 та ВК обсягом в 5 кред., відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ. До 24/25 н.р. чітко прописати процедуру вибору навчальних дисциплін в Положенні про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП за підкритеріями 2.1, оскільки, обсяг ОП відповідає вимогам стандарту ВО за спеціальністю "Політологія" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; 2.3. – ОП відповідає спеціальності "Політологія"; 2.6. – ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок; та часткову відповідність ОПП за підкритерієм 2.2., оскільки ОП "Політологія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти містить логічні неузгодження з навчальним планом та не містить інформації щодо формування загальних та спеціальних компетентностей навчальними дисциплінами ОП; 2.4. – ОП не в повній мірі дає можливість сформулювати індивідуальну освітню траєкторію через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, зокрема для здобувачів першого курсу; 2.5. оскільки інформація щодо практичної підготовки здобувачів в навчальному плані не міститься, форми контролю не співпадають; 2.8 – обсяг освітніх компонентів дає можливість досягнути цілей, програмних результатів навчання, проте лише зп ОП 2022. ЕГ рекомендує переглянути ОП задля досягнення загальних компетентностей, спеціальних компетентностей та результатів навчання, визначених стандартом ВО. Переглянути і узгодити з ОП навчальний план (в частині загальної кількості кредитів – 240; за шифрами навчальних дисциплін; терміну навчання; практичної підготовки). ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП "Політологія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти рівню "В" за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

При аналізі акредитаційної справи та проведенні акредитаційної візиту ЕГ взяла до уваги Правила прийому 2023 року ЧНУ імені Юрія Федьковича [<http://surl.li/khwvu>] за умов відсутності аналогічних на 2024 рік (на рівні МОНУ). ЕГ, проаналізувавши Правила прийому, відзначає, що вони є зрозумілими та чіткими й не містять дискримінаційних положень; опубліковані на сайті ЗВО. Але ЕГ відзначає, що в додатках Правил прийому немає опису максимального обсягу держзамовлення на бюджетні пропозиції, до яких входить ОПП, яка акредитується, що було підтверджено на Резервній зустрічі із секретарем Приймальної комісії ЗВО. Цей недолік не є суттєвим і таким, що впливає на чіткість і зрозумілість правил вступу. Але є досить поширеною позитивною практикою для формування комплексного інформування про умови вступу до ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому в ЧНУ імені Юрія Федьковича за 2023 рік дають повне розуміння умов для можливого вступу на ОП на базі НРК6, ПЗСО із зазначенням вагових коефіцієнтів ЗНО 2020–2021 рр, НМТ 2022–2023 рр. показники наборів предметів на спеціальність цілком відповідають “Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2023 році” МОН. Набір предметів (НМТ 2022–2023: 1. Українська мова – 0,35; 2. Математика – 0,4; 3. Історія України або Іноземна мова – 0,25 або Біологія або Фізика або Хімія – 0,2; ЗНО 2020–2021: 1. Українська мова/Українська мова та література – 0,25; 2. Історія України – 0,4; 3. Математика або Географія або Іноземна мова або Біологія або Фізика або Хімія – 0,25) із їхніми ваговими коефіцієнтами відповідають компетентностям і РН, а також меті ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича оприлюднено Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти [<http://surl.li/kitsr>] та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича [<http://surl.li/jysmu>], Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у системі формальної освіти) [<http://surl.li/kitoo>], які у чіткій та зрозумілій формі регламентують правила визнання РН, отриманих здобувачами ВО під час академічної мобільності та переведення з іншого ЗВО та в межах ЗВО за умов переведення на навчання з однієї спеціальності на іншу. На зустрічі із здобувачами освіти та за наданими документами на запит ЕГ було визначено, що на ОПП є студентка, що має досвід академічної мобільності, який наразі триває (з 31/01/2024 по 01/07/2024) в місті Гронінген, Нідерланди на навчання по обміну Erasmus+ [Зустріч 4; <http://surl.li/rkizfi>].

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЧНУ імені Юрія Федьковича наявне Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти) від 28 березня 2022 року [<http://surl.li/kbbpn>], яке регламентує чіткий і зрозумілий процес визнання результатів неформальної освіти через розгляд освітньої декларації на ректорській комісії. Дослідивши відомості СО та силабуси ОК, ЕГ має зазначити, що у вказаних у відомостях за навчальними компонентами ППО12 “Політична комунікація” та ППО15 “Політична культура ОПП”; ППО25 “Історія та теорія політичних партій” передбачено визнання результатів неформальної освіти, лише у вигляді посилання на вищезазначене положення як нормативний акт, на якому ґрунтуються критерії оцінювання. Тобто програма дисципліни дає офіційне посилання на нормативну процедуру, що діє стосовно всіх дисциплін у ЗВО. ЕГ рекомендує випусковій кафедрі та ЗВО в усіх робочих програмах і силабусах дисциплін дати офіційне посилання на вищезазначене положення для документального інформування учасників освітнього процесу про його універсальні можливості. На зустрічах із авторами відомостей самооцінювання було зазначено про широку автономію кафедри у сфері практики визнання результатів неформальної освіти, що виражається у виставленні додаткових балів з різних дисциплін. Також викладачами було зазначено про залучення студентів до програм неформальної освіти від різноманітних Європейських партнерів як

ЕразмусПлюс. Університет імені Миколи Ромеріса тощо [Зустріч 2]. Наявність практики виставлення додаткових балів на підставі документів неформальної освіти підтвердили здобувачі освіти на відповідній зустрічі [Зустріч 4]. ЕГ рекомендує ЗВО та випусковій кафедрі популяризувати серед студентства можливості з неформальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: Відсутність інформації в Правилах прийому про максимальні обсяги держзамовлення на бюджетну пропозицію; відсутність нормативного посилання на Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у системі формальної освіти) від 28 березня 2022 року ЧНУ імені Юрія Федьковича у всіх дисциплінах ОПП, крім зазначених у Відомостях СО. Відсутність випадків часткового або цілковитого зарахування результатів неформальної освіти за відповідним Положенням ЗВО на ОПП. Рекомендації: У додатках Правил Прийому на поточний рік ввести інформацію про максимальні обсяги держзамовлення за бюджетною пропозицією ОПП. Внести офіційне посилання на Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти) від 28 березня 2022 року ЧНУ імені Юрія Федьковича в критеріях оцінювання всіх дисциплін ОПП. Популяризувати серед здобувачів освіти можливості неформальної освіти, які дозволяють їх частково або повністю перезарахувати відповідно до процедури вищезгаданого положення.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Провівши детальний аналіз акредитаційної справи та здійснивши дистанційний візит до ЗВО, ЕГ дійшла висновків, що ОПП повністю відповідає підкритеріям 3.1; 3.2. Частково відповідає підкритерію 3.3 через відсутність інформації в Правилах прийому про максимальні обсяги держзамовлення за бюджетною пропозицією ОПП; 3.4. – через відсутність нормативного посилання на Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти) від 28 березня 2022 року ЧНУ імені Юрія Федьковича у всіх дисциплінах ОПП, крім зазначених у Відомостях СО. Рівень відповідності Критерію 3 – “В”.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання і викладання на ОП здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ [<https://surl.li/hikof>]. Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ з'ясувала, що форми та методи навчання, які застосовуються НПП, сприяють отриманню максимально якісних теоретичних знань та навиків застосування їх на практиці. Форми та методи навчання відповідають специфіці кожного освітнього компоненту, підбираються науково-педагогічним працівником, що забезпечує навчальну дисципліну, для досягнення цілей ОП та програмних результатів навчання. Самі ж викладачі ОП ретельно добирають методи навчання, які б були ефективними для групи в цілому та для кожного здобувача окремо. Заняття зі студентами відбуваються у формі лекцій-дискусій, практичних занять, презентації студентських проєктів, case-методу [Зустріч 2, 3, резервна зустріч]. Під час спілкування із академічним персоналом та здобувачами вищої освіти було встановлено, що методи та форми навчання, які використовуються викладачами на ОП, дозволяють досягати програмних результатів навчання, передбачених Стандартом вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр». Студентам вони зрозумілі – викладачі їх належним чином доводять до відома студентів [Зустріч 4]. Співставлення форм та методів навчання в рамках відповідної ОК з ПРН підтверджує коректність підбору кожної з них в межах змісту ОП, при цьому використані форми та методи навчання в межах ОК об'язкової складової ОП дають можливість досягнути всіх визначених нею ПРН (Таблиці 3. Матриці відповідності). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що принцип

студентоцентризму реалізується через: а) вибір навчальних дисциплін; б) можливість ставити питання викладачу в процесі пояснення навчального матеріалу, брати участь в дискусіях під час навчальних занять; в) вибір бази практики; г) врахування інтересів та пропозицій здобувачів під час формування та подальшого удосконалення ОПП; г) участь у науково-практичних заходах.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті ЧНУ розміщена інформація щодо цілей, змісту та очікуваних програмних результатів навчання за ОПП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [<https://surl.li/rwleu>]. Також розміщені і силабуси навчальних дисциплін в розділі «Навчальний процес». ЕГ вивчила силабуси, що завантажені в систему, та які розміщені на сайті. Так, аналіз силабусів вказує на відсутність критеріїв оцінювання з ОК «Основи публічної політики», ОК «Порівняльна політологія». Однак під час зустрічі із здобувачами вищої освіти останні повідомили, що інформація оприлюднюється вчасно, є доступною та зрозумілою. Під час першого лекційного чи практичного (семінарського) заняття з відповідної навчальної дисципліни викладач інформує здобувачів вищої освіти про наявні методи контролю та критерії оцінювання конкретної навчальної дисципліни, які, зазначили студенти, окреслені в силабусі відповідної навчальної дисципліни. Здобувачі повідомили, що силабус також розміщується в системі дистанційного навчання Moodle перед початком відповідного семестру. Доступ до інформаційних ресурсів надається здобувачам вищої освіти впродовж усього періоду навчання (від початку навчання до його завершення) після відповідної реєстрації. ЕГ рекомендує для повної відповідності освітньої діяльності в ЧНУ за підкритерієм 2 критерію 4 в силабусах ОК «Основи публічної політики», ОК «Порівняльна політологія» розмістити чіткі критерії оцінювання за кожен вид роботи (за обома ОК вони збігаються) – «Форми поточного контролю: презентація результатів виконаних завдань та досліджень; участь в дискусії; виконання та презентація командних дослідницько-творчих проєктів; стандартизовані тести; есе; результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти».

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень в ЧНУ забезпечується за допомогою різноманітних механізмів залучення студентів до виконання дослідницьких проєктів та заохочення до роботи над науковою проблематикою. Протягом навчання здобувачі вищої освіти, що навчаються за даною ОП виконують індивідуальні завдання різної складності, які передбачають дослідницьку складову. Так в 2020–2021 рр. виконаний проєкт на замовлення Чернівецької ОДА «Вивчення громадської думки щодо стану розвитку громадянського суспільства в Чернівецькій області». Здобувачі вищої освіти ОПП «Політологія» можуть брати участь у наукових дослідженнях кафедри та презентувати результати у форматі засідань "круглих столів", залучатися до написання тез доповідей. Зокрема, на базі ЧНУ проводиться щорічна наукова конференція "Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи", здобувачі даної ОП активно беруть у ній участь. В ЧНУ працює шість центрів наукових студій, системно функціонує форум політологів, політологічне наукове товариство «Аналітик», Євроклуб імені Жана Моне, клуб «Ідеї для життя». Окрім того, як було з'ясовано ЕГ, ЧНУ сприяє поєднанню навчання та досліджень завдяки співробітництву з провідними зарубіжними ЗВО, спільній організації різноманітних наукових заходів за участі представників академічної спільноти України та ЄС (інформація висвітлена на сайті ЧНУ – <http://surl.li/rwlad>). ЕГ відмічає, що в звіті СО зазначено конкретні приклади залучення здобувачів вищої освіти до наукових досліджень. Під час зустрічі здобувачі підтвердили участь у наукових заходах, зокрема, конференціях, круглих столах тощо, наголосили, що участь безкоштовна.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі з НПП ЕГ було з'ясовано, що викладачі систематично оновлюють зміст освітніх компонентів, враховуючи зміни у нормативно-правових документах, сучасні наукові досягнення і практики. Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін щорічно переглядається та за потреби оновлюється НПП. Підставами для їх оновлення можуть бути: технологічний прогрес і зміни в суспільстві, вимоги ринку праці, наукові відкриття, внесення змін до чинного законодавства, пропозиції здобувачів або стейкхолдерів, перегляд ОПП та навчальних планів, власна ініціатива викладача, який забезпечує викладання курсу. Науково-педагогічні працівники ініціюють внесення змін до освітніх компонентів на основі досвіду, набутого в результаті проходження стажування у вітчизняних і зарубіжних ЗВО, власної практичної діяльності, результатів наукових досліджень. Науково-педагогічні працівники наголосили, що перегляд змісту освітніх компонентів відбувається перед початком навчального року, шляхом затвердження кафедрою оновлених версій силабусів/робочих програм. Однак, аналізуючи силабуси навчальних дисциплін, що завантажені в систему, ЕГ помітила відсутність переліку літератури в ОК «Менеджмент виборчих кампаній» та в силабусі з ОК «Методи вивчення громадської думки» в розділі 5. «Опис навчальної дисципліни» вказано «вибіркова», що не відповідає дійсності. ЕГ рекомендує у силабусі навчальної дисципліни «Менеджмент виборчих кампаній» розмістити перелік необхідної літератури для вивчення даного

освітнього компоненту, силабус навчальної дисципліни «Методи вивчення громадської думки» привести у відповідність до задекларованої інформації.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація освітнього процесу є стратегічною ціллю ЧНУ відповідно до Концепції розвитку Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича на 2023 – 2026 роки [<https://surl.li/harki>]. У ОПП є окремі ОК, які розраховані на європейський вимір, що надають можливість здобувачам отримати міжнародний досвід у відповідній сфері (ОК «Світова політика», ОК «Порівняльна політика»), серед вибіркових навчальних дисциплін представлені: «Історія та теорія європейської інтеграції», «Вибірчі та референдні процеси в ЄС», Політичні процеси та інститути ЄС», «Галузеві політики ЄС» тощо. Здобувачі вищої освіти цієї ОПП беруть участь в програмах академічної мобільності та мобільності на підставі двосторонніх договорів ЧНУ з іноземними партнерськими ЗВО (університет «Пантеон», (Афіни, Греція), університет «Орадя», Румунія, університет «Гронінген» (Нідерланди). НПП і здобувачі вищої освіти мають можливість публікувати наукові статті та тези доповідей на міжнародних наукових конференціях у зарубіжних виданнях. Наразі в ЧНУ реалізується проєкт «Інтеграція європейських цінностей до української освіти, науки та спорту / EVUESS» в рамках програми Жана Моне. Студенти та викладачі ОП беруть активну участь у Erasmus+. Відділ міжнародних зв'язків ЧНУ [<https://surl.li/rdlgf>]. консультує та надає допомогу НПП і сприяє здобувачам вищої освіти щодо участі у міжнародних освітніх програмах та тематичних заходах. Також НПП і здобувачі вищої освіти мають безкоштовний доступ до наукометричних баз Scopus та Web Of Science. На підставі Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних в ЧНУ НПП періодично підвищують кваліфікацію (не рідше ніж раз в п'ять років), що підтвержене відповідними сертифікатами про стажування НПП цієї ОПП в українських та іноземних ЗВО (Польща, Румунія, Німеччина, Литва), участь міжнародних програмах і тренінгах. ЕГ позитивно відмітило той факт, що в ЧНУ сформована політика щодо підтримки розвитку та застосування іноземних мов на основі плану стратегічного розвитку Чернівецького національного університету, прагнення до інтеграції та глобалізації країни і регіону, підтвердженого європейського і зовнішньополітичного вибору, окреслена в Концепції вивчення іноземних мов студентами [<https://surl.li/rwlba>]. Завдання даного локального акту – інтернаціоналізація ЗВО, збільшення мобільності студентів і викладачів, ефективне міжнародне спілкування.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича займає активну позицію в науковій сфері, оскільки системно організовує та проводить багато відомих освітніх та наукових заходів політологічного спрямування (функціонує форум політологів, проводиться щорічна наукова конференція “Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи тощо). Навчання та викладання за ОПП «Політологія» пов'язані з високим рівнем інтернаціоналізації освіти (участь у спільних проєктах, стажування в ЗВО за кордоном, програми академічної мобільності, зокрема, наразі ЧНУ реалізується проєкт «Інтеграція європейських цінностей до української освіти, науки та спорту / EVUESS» в рамках програми Жана Моне, Еразмус + КА 1, Еразмус + КА 2).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

НПП розроблено силабуси до всіх навчальних дисциплін ОПП, які розміщені на сайті ЧНУ, однак, аналізуючи їх зміст, ЕГ виявлено, що окремі з них, зокрема, силабуси: «Основи публічної політики», «Порівняльна політологія», потребують коригування (сегменти, які стосуються критеріїв оцінювання); «Менеджмент виборчих кампаній» не містить переліку літератури; «Методи вивчення громадської думки» потребує коригування в розділі «опис навчальної дисципліни». ЕГ рекомендує: до 24/25 навчального року оновити силабуси навчальних дисциплін: – «Основи публічної політики», «Порівняльна політологія» – зазначити чіткі критерії оцінювання всіх видів роботи, що наявні в силабусах окреслених освітніх компонентів, зокрема, «презентація результатів виконаних завдань та досліджень; участь в дискусії; виконання та презентація командних дослідницько-творчих проєктів; стандартизовані тести; есе; результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти»; – «Менеджмент виборчих кампаній» – вказати перелік необхідної для вивчення даного освітнього компоненту літератури; – «Методи вивчення громадської думки» – в розділі «5. Опис навчальної дисципліни» зазначити інформацію, яка відповідає ОПП (зазначити, що дана дисципліна є обов'язковою). Оновлені силабуси розмістити на сайті ЧНУ.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ дійшла висновку про повну відповідність ОП за підкритеріями 4.1 – форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню заявлених у ОП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти цілей та програмних результатів навчання; 4.3. – ЧНУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП "Політологія"; 4.5. – навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЧНУ; та часткову відповідність ОП за підкритерієм 4.2., оскільки силабуси окремих освітніх компонентів не містять інформації щодо критеріїв оцінювання; 4.4., тому що силабуси деяких навчальних дисциплін потребують оновлення. ЕГ рекомендує оновити силабуси навчальних дисциплін «Основи публічної політики», «Порівняльна політологія», «Менеджмент виборчих кампаній», «Методи вивчення громадської думки». Оновлені силабуси розмістити на сайті. ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП "Політологія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти рівню "В" за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

ЕГ на основі аналізу звіту СО та сайту ЗВО з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів регулюються наступними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ [<https://bit.ly/4a9WDOF>]; Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів [<https://bit.ly/4abadCp>]; Положенням про атестацію здобувачів та організацію роботи Екзаменаційної комісії [<https://bit.ly/3wGbvpi>]; Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у ЧНУ [<https://bit.ly/3wO48fG>]; Етичним кодексом ЧНУ [<https://bit.ly/3PdV9rY>]; Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання [здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти] у ЧНУ [<http://surl.li/affqg>]; Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ [<http://surl.li/aeufa>]. Також контрольні заходи та критерії оцінювання описані в силабусах, які розміщені у відкритому доступі [<https://bit.ly/48QjoHw>], в яких зазначено ПРН, які повинні бути досягнуті при вивченні відповідної дисципліни, а також системи контрольних заходів з перевірки рівня досягнення відповідного результату [Резервна зустріч, Робота з СЕН, Зустріч 3]. На підставі аналізу силабусів, зустрічей з фокус-групами, ЕГ констатує, що форми контролю включають різні види завдань: практичні кейси, участь у дискусії, заняття-рефлексії, індивідуальні дослідницькі завдання, завдання, які вчать аналізувати та знаходити власні рішення, есе, тести, виступи з презентаціями, підготовка самостійних робіт тощо [Зустрічі 3 і 4, Робота з СЕН]. Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів застосовуються такі форми контрольних заходів: поточний, семестровий, підсумкова атестація. Під час інтерв'ювання здобувачів було з'ясовано, що інформація про навчальну дисципліну і форми контрольних заходів, критерії оцінювання також озвучується кожним викладачем на початку семестру. Для здобувачів дана система контрольних заходів є зручною та зрозумілою [Зустр. 4]. При проведенні підсумкового контролю викладачі використовують онлайн платформу Moodle та дистанційні технології, за допомогою яких студенти мають можливість швидко та прозоро отримувати результати [Зустрічі 3 і 4, Робота з СЕН, Резервна зустріч]. Як додатковий захід для забезпечення якості та зрозумілості здобувачі пройшли опитування через особистий електронний кабінет, де зазначено й показники повноти презентації дисципліни на початку курсу [<http://surl.li/rkawq>]. ЕГ звертає увагу, що атестація для випускників ОП 2024 р. проходить у формі атестаційного екзамену, програма якого розміщена на сайті [<https://bit.ly/439VR1C>]. Однак програма містить лише перелік питань до іспиту і аж ніяк не перелік професійних компетенцій, ПРН, критерії і шкалу оцінювання тощо. Здобувачі 4-ого року навчання підтвердили, що знають лише перелік питань, а все інше – гадають, що їм повідомлять пізніше [Зустр. 4].

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У ЗВО наявне відповідне Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ [<http://surl.li/mdfif>]. Стандарт вищої освіти за відповідної спеціальністю та рівнем затверджений Наказом МОН 10.07.2020 р. Аналіз ОП і навчального плану засвідчив, що форми атестації здобувачів вищої освіти частково відповідають вимогам стандарту. Форма атестації здобувачів ВО 2022, 2023 років набору – публічний захист кваліфікаційної роботи, яка має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у політичній сфері, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки [<https://bit.ly/439VR1C>]. Методичні рекомендації для написання бакалаврських проектів студентів за ОП наразі відсутні. Форма атестації здобувачів ВО 2020, 2021 років набору – кваліфікаційний іспит. Складання здобувачем «Комплексного іспиту із фахових дисциплін» передбачає оцінювання досягнення РН, визначених ОП, а не Стандартом [<https://bit.ly/48LqwUk>, <http://surl.li/rkaxn>]. Відповідно до витягу з протоколу 7 від 30.01.2024 засідання кафедри обговорювалась пропозиція замінити форму підсумкового контролю з комплексного іспиту на кваліфікаційну роботу для студентів 2023 року набору, які навчаються за ОП і НП 2020 р. Остаточного

рішення за даною пропозицією не було ще прийнято [<http://surl.li/rkaxs>]. Відповідно до зазначеного вище витягу з протоколу серед присутніх були студенти – члени робочої групи ОПП – здобувачі 2023 року набору, проте під час зустрічі з ЕГ ані свою участь, ані обізнаність з такою ініціативою вони не підтвердили [Зустріч 4].

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів в ЗВО регулюються Положеннями ЧНУ: про організацію освітнього процесу в ЧНУ [<http://surl.li/hikof>]; про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів [<http://surl.li/hikzd>]; про атестацію здобувачів та організацію роботи ЕК [<https://bit.ly/zwGbvpi>], про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів [<http://surl.li/rkbfu>]; про взаємодію формальної та неформальної освіти ...[<http://surl.li/rkbfu>], про порядок відраховування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки [<http://surl.li/rkdcv>], де чітко і зрозуміло прописано види контролю і принципи оцінювання РН, визначено критерії оцінювання знань здобувачів ВО, прописано порядок ліквідації заборгованості, а також принципи академ. доброч. [<http://surl.li/rkdhq>]. Здобувачі знайомляться з механізмами, методами оцінювання під час першого заняття з дисц., а також під час індивідуальних чи групових консультацій [Зустр. 3, 4]. Така інформація є обов'язковим складником РП та силабусів, які є також доступними на платформі Moodle [Робота з ЕСН, Резервна; <https://moodle.chnu.edu.ua/>]. Передбачена можливість оскарження результатів оцінювання в Положенні про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань ... [<http://surl.li/rkbfu>]. Процедури об'єктивності оцінювання в ЧНУ передбачають: завчасне оприлюднення критеріїв оцінювання викладачами, підходи до оцінювання знань – набрання частини балів здобувачами протягом навчального семестру й іншої частини балів. Наприклад (ОПП 2022), силабус ОК: ППО7, ППО18, ППО19, ППО22, ППО24 містять: розподіл балів, які отримують студенти (ЗМ 1 і ЗМ 2 по 30 б., залік – 40 б.), шкалу оцінюв.; ПП (ЗМ 1 – 25 б., ЗМ 2 – 35 б., підс. контроль – 40 б.; шк. оцінюв.), а також ЗПО4, ППО13, ППО23, ППО30, КР. Проте у деяких силабусах відсутній розподіл поточних і контрольних балів (ППО30, ППО26, ППО12, ППО15, ППО28). У відомостях СО зазначено: «Прикладів повторного проходження контрольних заходів та застосування відповідних правил під час реалізації ОПП виявлено не було». Проте ЕГ було встановлено некоректність даного формулювання, яке визнали представники ЗВО, оскільки приклади повторного проходження контрольних заходів наявні на ОП [Зустр. 2, 3, 4]. В аналізі анкет опитування, які були надані гаранткою ОП, відсутні питання стосовно конфліктних ситуацій. У 2024 р. в ЗВО розпочинає роботу медіаційна служба [<http://surl.li/rkdke>]. За результатами акредитаційної експертизи, ЕГ констатує, що конфліктних випадків на ОП не було [Зустрічі 3, 4, 6]. Здобувачами було підтверджено, що правила проведення контрольних заходів є зрозумілими, оприлюднені на сайті, забезпечують об'єктивність екзаменаторів; зазначені процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. ЕГ встановлено дотримання таких правил під час реалізації ОП [Зустр. 3, 4, 6, Резервна, Робота з СЕН]. Здобувачі ознайомлені з можливістю та процедурою оскарження [Зустр. 4].

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ЧНУ розроблена та діє нормативна й інформаційна база [<http://surl.li/kiler>], завдяки якій сформована політика, стандарти і процедури дотримання академдоброчесності: Заходи з популяризації академдоброчесності на 2024 рік, Етичний кодекс, Правила академдоброчесності, Положення про виявлення та запобігання академплагіату. Правила академдоброчесності обов'язкові для кожного [Зустр. 1]. Відповідно до п. 3 Положення про виявлення та запобігання академплагіату ЧНУ [п.п. 3.1.], перевірки на академплагіат підлягають (серед іншого) кваліф. роботи здобувачів; авторські навчально- та науково-методичні праці, монографії, рукописи статей, тези доповідей. Організацію перевірки зазначених матеріалів здійснюють уповноважені особи [<http://surl.li/pyurp>]. З метою підвищення якості навчального процесу рекомендується перевіряти курсові роботи, а також реферати, контрольні, індивід. завд. тощо, які подаються у системі електронного навчання ЗВО [п.п. 3.2]. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що завантажували КР до системи Moodle саме для перевірки запозичень [Зустр. 4]. Цю інформацію також було іншими учасниками [Зустр. 1, 3, 5, Робота з СЕН] і документами [Докум. на запит]. У разі незгоди з результатами перевірки автори роботи мають право подати апеляцію [п.п. 3.5]. Профілактика академплагіату чітко прописана в п.п. 4.3. Для забезпечення запобігання академплагіату та контролю за дотриманням правил наукової етики ректором призначаються відповідальні за перевірку на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень [п. п. 4.3.]. Формується висновок щодо наявності або відсутності ознак академплагіату [Зустр. 7]. Процедура перевірки схожості тексту передбачає перевірку всіх кваліф. робіт, що є умовою допуску до захисту. Бібліотека надає можливість здійснювати перевірку на наявність текстових запозичень, користуючись програми "StrikePlagiarism" і "Unicheck". Було визначено, що системний оператор не дає оцінку змісту наукової роботи [Зустр. 1, 6]. Аналіз даних документів дозволяє констатувати здебільшого чіткість та зрозумілість політики, стандартів та процедур стосовно дотримання академдоброчесності. Тим не менше, цими документами за умови перевірки робіт на наявність плагіату, в тому числі й атестаційних/бакалаврських, не зафіксовано чіткого показника унікальності тексту. Під час зустрічі із гаранткою, НПП та здобувачами ця інформація підтверджена, хоча й з певним

незафіксованим уточненням – до 20% запозичень [Зустр. 1, 3, 6, 9]. У ЗВО застосовується тільки якісний підхід до аналізу робіт на наявність плагіату: уповноважена особа оцінює опрацьований текст і приймає рішення про допуск/недопуск роботи. На думку ЕГ, такий підхід дієвий, але залишає місце для можливих маніпуляцій. Під час фокус-групи із здобувачами ЕГ переконалась, що вони добре поінформовані про важливість дотримання академдобросочесності та обізнані з можливими санкціями у випадку їх недотримання [Зустр. 4]. До популяризації політики академдобросочесності в ЗВО долучене студ.самоврядування [Зустр. 5].

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО існують дієві процедури запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій шляхом сприятливих передумов для життєдіяльності всіх сторін освітнього процесу, що забезпечує збереження ділових стосунків, зміцнює взаємну повагу і довіру, крізь основну стратегію розв'язання конфліктних ситуацій (пошук компромісу – налагодження співпраці – взаємне пристосування сторін конфлікту – запобігання відновленню конфлікту), а також завдячуючи діяльності соціально-психологічного центру ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

На ОП «Політологія» форми атестації здобувачів частково відповідають вимогам Стандарту вищої освіти: повністю для 1 і 2 курсу; не відповідають для 3 і 4 курсу. Відсутність у деяких (ОПП 2022: ППО30, ППО26, ППО12, ППО15, ППО28) силабусах ОК чітко прописаних критеріїв оцінювання поточної та підсумкової роботи здобувачів. Відсутній чіткий поріг допустимих запозичень в тексті під час перевірки різних видів робіт на наявність плагіату. Поплутування/заміна представленої документації із задекларованою (наприклад, вказаний ОК «Політична журналістика» [<http://surl.li/rkbzd>], проте розміщений силабус навчальної дисципліни «Теорія політичних інститутів і процесів» [<http://surl.li/rkbyt>]; «Світова політика» – поточна успішність – 10 тем по 10 б. + екзамен 40 б., що дає можливість здобувачу набрати 140 б. зі 100 можливих балів тощо). Програма атестаційного екзамену 2023–2024 навчального року, яка розміщена на сайті містить лише перелік питань до іспиту і не містить переліку професійних компетенцій, ПРН, критерії і шкалу оцінювання тощо. Рекомендується: постійне дотримання вимог Стандарту вищої освіти. Завершити обговорення щодо можливості зміни форми підсумкової атестації на кваліфікаційну роботу для сучасного 3 курсу, привівши у відповідність до Стандарту, з урахуванням отримання здобувачами всіх необхідних умінь і навичок з обов'язковим (реальним) залученням до такого обговорення всіх здобувачів 2021 року вступу. Обов'язкова наявність чітко прописаних критеріїв оцінювання поточної та підсумкової роботи здобувачів у всіх документах ОП (силабуси, робочі програми тощо). Посилити практику виключно якісного підходу до оцінки робіт на наявність плагіату та додати кількісний/чіткий мінімальний % унікальності тексту, про який будуть поінформовані здобувачі та матимуть можливість самостійно перевірити роботу до її передачі на фінальну перевірку. Перевірити та привести у відповідність до нового навчального року представлену документацію на сторінках кафедри та ЗВО на предмет відповідності задекларованій (ОК «Політична журналістика»/«Теорія політичних інститутів і процесів»; «Світова політика» тощо). Якнайшвидше оновити та довести до відома здобувачів Програму атестаційного екзамену 2023–2024 навчального року, яка розміщена на сайті, додавши перелік професійних компетенцій і фахових компетентностей, ПРН, критерії і шкалу оцінювання, кількість завдань, форму проведення, загальну тривалість іспиту.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ констатує часткову відповідність за всіма підкритеріями критерію 5. Проте існуючі невідповідності за підкритеріями 5.1, 5.3, 5.4 можуть бути усунені в короткий термін та не послаблюють викладання та навчання за цією ОП. Щодо підкритерію 5.2, то кафедра вже демонструє початок роботи задля забезпечення Стандарту в частині відповідності формі атестації здобувачів вищої освіти. Зважаючи на наведені факти за Критерієм, а також готовність ЗВО покращувати існуючі практики та усувати недоліки, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Добір НПП для реалізації ОП здійснюється відповідно до Положення Про проведення конкурсу на заміщенні вакантних посад науково-практичних працівників у ЧНУ ім. Ю. Федьковича [<http://surl.li/kpvyun>]. Експертна група дослідила інформацію щодо академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників, які залучені до реалізації ОП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти шляхом аналізу інформації окресленої в таблиці 2 звіту СО. ЕГ констатує, що навчальний процес забезпечують 14 викладачів, всі працюють за основним місцем роботи та один сумісник. Усі НПП мають науковий ступінь кандидата наук, доктора наук (доктори наук – 4, кандидати наук – 11). НПП, що працюють за основним місцем роботи, мають значну кількість публікації, що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus та бази Web Of Science, фахових видань категорії «Б», підручників, навчальних посібників, монографій, навчально-методичних посібників. Представлені публікації вище окреслених НПП чітко демонструють специфіку (проблематику) тих освітніх компонентів, які забезпечує викладач. В той же час ЕГ звертає увагу на відсутність публікацій НПП, що забезпечує ОК «Філософія політики», «Політичний аналіз та прогнозування». Відповідно до інформації на сайті кафедри Політології та державного управління, даний НПП має публікації, однак датовані вони 2015 та 2016 роком. Гарантка ОП пояснила відсутність публікацій НПП посилаючись на п. 38 Постанови Кабінету Міністрів України Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності – «Вимога наявності досягнень у професійній діяльності не застосовується до науково-педагогічних (наукових) працівників із стажем науково-педагогічної роботи менше трьох років, працівників, що мають статус учасника бойових дій, а також до фахівців-практиків, які працюють на посадах науково-педагогічних (наукових) працівників на умовах сумісництва в обсязі 0,25 або менше, або 150 годин навчального навантаження на навчальний рік», зазначивши, що такий НПП працює сумісником. Однак ЕГ звертає увагу, що вимоги підкритерію 6.1 є принципово іншими (наявність академічної та/ або професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації ОП), ніж вимоги щодо кваліфікації викладачів у Ліцензійних умовах. Тож враховуючи досвід професійної діяльності у відповідній сфері, ЕГ дійшла висновку, що «професійна кваліфікація» НПП, що забезпечує вище окреслені компоненти забезпечить цілі та програмні результати навчання визначені ОП «Політологія». Однак наявність і «академічної кваліфікації» у даного НПП підвищить якість освітнього процесу, що здійснюється за даною ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Формування науково-педагогічно колективу для забезпечення освітньої діяльності за ОП «Політологія», здійснюється відповідно до Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЧНУ. Під час спілкування з НПП з'ясовано, що конкурсний відбір проводять на засадах: відкритості, гласності, законності, рівності прав претендентів, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття посад науково-педагогічних працівників. Прийняття на роботу науково-педагогічних працівників здійснюють на основі конкурсного відбору. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється конкурсна комісія. Критеріями конкурсного відбору є наявність відповідного рівня вищої освіти, наявність і рівень наукового ступеня, вченого звання, загальна кількість наукових праць, зокрема, у фахових виданнях із відповідної галузі, опубліковані науково-методичні праці, підвищення кваліфікації за останні 5 років, а також відповідність щонайменше 4 пунктам професійної активності. Кандидатури претендентів на заміщення посад попередньо обговорюються трудовим колективом відповідної кафедри. На засіданні вченої ради проводиться розгляд кожної кандидатури, яка бере участь у конкурсі, з оголошенням відомостей про претендентів, рекомендацій і висновків за результатами попереднього обговорення. Обрання науково-педагогічних працівників вченою радою університету проводиться таємним голосуванням. Рішення вченої ради університету є підставою для укладення трудового договору з обраною особою.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В ЧНУ функціонує рада стейкхолдерів. На сайті ЗВО у відповідній вкладці «Рада стейкхолдерів» розміщена вся необхідна інформація (Положення про раду стейкхолдерів, склад, протоколи засідань) [<https://surl.li/jdiin>]. Очолює раду стейкхолдерів перший заступник голови Чернівецької обласної ради, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та державного управління, який безпосередньо залучений до реалізації освітнього процесу, що здійснюється на ОП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема, забезпечує викладання обов'язкових навчальних дисциплін «Філософія політики», «Політичний аналіз та прогнозування». На зустрічі з ЕГ даний стейкхолдер зазначив, що брав участь у обговоренні ОП, а саме на останньому обговоренні ним було запропоновано освітню компоненту «Антикризові стратегії політичної діяльності», а також був головою екзаменаційної комісії [Зустріч 8]. На зустрічі з академічним персоналом ЕГ було з'ясовано, що керівником «Політологічної практики» є НПП, що з 2008 року до 2011 року працював в органах місцевого самоврядування [Зустріч 3]. На зустрічі роботодавці зазначили, що студенти ОП «Політологія» мають достатній і високий рівень знань, у процесі практики їм надаються завдання для формування/закріплення практичних умінь і навичок, випускники даної ОП на ринку праці є затребувані [Зустріч 8].

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ході фокус-зустрічей із науково-педагогічним працівниками та здобувачами вищої освіти підтверджено дані, наведені у відомостях про самооцінювання освітньої програми щодо залучення для проведення занять представників роботодавців та провідних практиків, які працюють у відповідних галузях. Професіонали-практики та експерти в сфері політології залучаються до аудиторних занять шляхом проведення відкритих лекцій, тренінгів, практичних занять. Зокрема, під час зустрічі з роботодавцями речниця СБУ у Чернівецькій області відзначила, що проводила зустріч зі здобувачами вищої освіти, тема обговорення: «Війна гібридного типу: як протистояти інформаційно-психологічним операціям». Здобувачі під час зустрічі з ЕГ відзначили системне залучення експертів у відповідній галузі (медіа, органи місцевого самоврядування та державної влади, правоохоронні органи тощо) до семінарів, практичних та позааудиторних занять. Інформація про відповідні заходи розміщена на сторінці кафедри [<https://surl.li/rwlco>]. Інформація знайшла підтвердження під час візиту ЕГ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Аналіз документів нормативної бази ЧНУ та інтерв'ювання різних фокус-груп (адміністрація ЗВО, НПП, адміністративний персонал) дали можливість ЕГ встановити, що у ЗВО визначено процедуру, форми та умови підвищення кваліфікації НПП. ЧНУ сприяє професійному розвитку НПП відповідно до фокусу ОПП, співпрацюючи із вітчизняними та зарубіжними організаціями, укладаючи відповідні угоди, застосовуючи засоби морального та матеріального заохочення. Аналіз інформації окресленої в таблиці 2 звіту СО щодо підвищення кваліфікацій, зокрема, зазначення інформації щодо сертифікатів про стажування, підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, інших заходах професійного розвитку дає можливість зробити висновок, що вони пов'язані із реалізацією ОПП «Політологія» та мають вплив на професійний розвиток і підвищення якості викладання на ОПП. НПП, залучені до ОП, мають можливість проходити підвищення кваліфікації, долучатися до різних заходів професійного розвитку. Значна кількість НПП, що задіяні на ОП «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, пройшли стажування за кордоном. Крім того, в ЧНУ створені всі можливості для підвищення кваліфікації, відповідна інформація розміщена на сайті ЗВО. Окрім того, на базі ЧНУ системно проводяться конференції, як всеукраїнські, так і міжнародні, семінари-практикуми, у яких беруть участь НПП, тим самим долучаючись до сучасних знань і підвищуючи свій фаховий рівень. Також через співпрацю ЗВО із значною кількістю організацій викладачі отримують можливість проходити сертифікації за різними напрямками. Як було зазначено гаранткою та науково-педагогічними працівниками керівництво ЧНУ всебічно сприяє викладачам у організації підвищення кваліфікації в іноземних ЗВО. Отже, ЕГ констатує, що викладачі, які залучені до реалізації освітнього процесу за ОП «Політологія», системно та активно проходять стажування у вітчизняних та зарубіжних закладах вищої освіти, а ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників університету передбачає матеріальні та моральні заохочення, які в університеті регламентується: «Колективним договором ЧНУ ім. Ю. Ф. на 2022 – 2025 роки», «Положенням про преміювання працівників ЧНУ», де чітко окреслено критерії за якими здійснюється преміювання, зокрема, встановлені надбавки професорсько-викладацькому складу за високі досягнення у роботі згідно з рейтинговим оцінюванням показників, за творчі і трудові досягнення, використання у викладацькій та виховній діяльності сучасних методів праці тощо. Фокус-група науково-педагогічних працівників відзначила високий рівень заохочення НПП та назвала підстави, за наявності яких викладач в обов'язковому порядку матеріально або морально заохочується. Зокрема, підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності, впровадження результатів підвищення кваліфікації в навчально-методичну роботу і наукові дослідження, рейтингова оцінка діяльності викладачів, наукові публікації, що вийшли друком у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus або Web of Science Core Collection. Під час онлайн-візиту ЕГ з'ясувала, що в ЧНУ впроваджено інтегральну оцінку діяльності НПП через оцінювання їхніх показників навчальної, методичної, організаційної, наукової активності. НПП на зустрічі з ЕГ підтвердили преміювання за високі рейтингові показники за системою внутрішнього оцінювання, що відбувається шляхом заповнення відповідних анкет. Значна увага надається і таким формам морального заохочення як подяка, грамота ректора.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами та позитивними практиками є: – системне залучення практиків, роботодавців до освітнього процесу (залучені до викладання ОК «Філософія політики», «Політичний аналіз та прогнозування», як сумісники); – сформована система сприяння професійному розвитку викладачів як через власні програми й заходи (всі програми курсів з підвищення кваліфікації розміщені на сайті ЧНУ [<https://surl.li/rwgwl>]), так і у співпраці з підприємствами, установами, організаціями й національного, і міжнародного рівня (можливості міжнародного

стажування окреслені на сайті ЧНУ в рубриці “Міжнародна діяльність”, де окреслені всі міжнародні партнери); – існування розвинутої системи морального і матеріального заохочення науково-педагогічних працівників, що побудована на інтегральній оцінці НПП, відповідно до Положення про рейтинг викладачів [<https://surl.li/hille/>]. Під час зустрічі з академічним персоналом ЕГ було встановлено конкретні факти отримання матеріального та морального заохочення НПП за перші місця в рейтингу наукової, навчально-методичної та громадської діяльності [Зустріч 3].

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендації ЕГ: – НПП, що забезпечує викладання ОК “Філософія політики”, “Політичний аналіз та прогнозування” опублікувати наукові доробки у фахових виданнях категорії “Б” за тематикою вище окреслених обов'язкових освітніх компонентів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Виходячи з аналізу документів, зустрічей зі стейкхолдерами, науково-педагогічним персоналом ЕГ дійшла висновку про повну відповідність за підкритеріями: 6.2. – процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП; 6.3 – ЧНУ залучає роботодавців до організації освітнього процесу; 6.4. – системне залучення роботодавців, професіоналів-практиків, а також експертів до проведення практичних занять; 6.5. – НПП ОП «Політологія» проходять підвищення кваліфікації, як в установах на території України, так і на території країн ЄС; 6.6. – ЧНУ стимулює розвиток викладацької майстерності; та часткову відповідність ОП за підкритерієм 6.1. (ОК “Філософія політики”, “Політичний аналіз та прогнозування”) з урахуванням відповідності НПП п.36–38 Ліцензійних умов, зокрема, щодо наявності фахових публікацій за тематикою ОК та не менше 4 досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років. Отже, ЕГ дійшла висновку про рівень В ОП за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ ознайомила з фінансовим і матеріально-технічними ресурсами ОП та переконалася в його відповідності й сприянні досягненню цілей освітньої діяльності. Кафедра співпрацює зі структурними підрозділами та може замовляти новітню літ-ру і отримувати необхідне обладнання для аудиторій. ЧНУ має потужну бібліотечно-інформаційну систему: загальний фонд бібліотеки нараховує понад 2,6 млн прим. (з них: 1,125 тис. – наукової літ-ри, 171 тис. – підручників та навч. посібників). Фонд зарубіжних видань налічує 376 тис. творів різними мовами світу. У фонді рідкісних та цінних видань зберігається біля 70 тис. прим. Основним завданням НБ є інформаційна підтримка освітнього та наукового процесів в ЧНУ, які здійснюються як традиційно, так і в дистанційному режимі. На території НБ працює “Інформаційний центр Європейського Союзу” та Інформаційний стенд “Україна–НАТО”. Бібліотека розташована в 2-х приміщеннях: основна будівля та корпус відокремленого структурного підрозділу “Фаховий коледж ЧНУ”. Абонементів – 5, читальних залів – 5 (500 місць). Інформаційні ресурси: Електронний каталог, Віртуальні виставки, Каталог інтернет-ресурсів, Відкритий доступ, Електронна бібліотека. Проекти бібліотеки: Національне надбання – фонд цінних і рідкісних книг, Інформаційний стенд “Україна – НАТО”, Інформаційний центр Європейського Союзу, Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України та інші. Бібліотека надає безкоштовний доступ до баз (Web of Science, Scopus та інші). Також відповідні бібліотечні фонди створені у НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень, Центрі канадських студій, Центрі американських студій. Перевірка наукових робіт студентів здійснюється шляхом використання програми Unischek, що є сертифікованою та використовується в ЗВО. ЕГ було продемонстровано навчальні приміщення з Wi-Fi, серед яких: аудиторії (обладнані проекторами та інтерактивними дошками), комп'ютерні класи, бібліотека, Центр канадських студій, Центр американських студій тощо [Огляд матеріально-технічної бази]. Університет має власне студмістечко – 7 гуртожитків. Студенти ОП «Політологія» мешкають у гуртожитку № 6, блочної системи – кімнати на 2 і 3 ос. У приміщеннях гуртожитків створені належні соціально-побутові умови для комфортного проживання студентів. Кімнати укомплектовані необхідними меблями: ліжками, тумбочками, столом та стільцями. У гуртожитку – кухні, санітарно-гігієнічні приміщення, кімнати для навчання та відпочинку. Першочергове надання місця у гуртожитку – студентам пільгових категорій, іноземним студентам та студентським сім'ям. Інші категорії отримують місця у гуртожитках у разі їх наявності, але пріоритети першочерговості надаються студентам із малозабезпечених сімей. У гуртожитках діє студентська рада, яка забезпечує активне студентське

життя. Наразі в гуртожитку проживають ВПО. Також ЕГ в межах візиту було продемонстровано роботу з системою електронного навчання – Moodle [Робота з СЕН].

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У процесі акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що для здобувачів і НПП університет надає безкоштовний доступ до всіх необхідних освітніх ресурсів [Зустрічі 1, 6, Огляд МТБ]. ЗВО надає безкоштовний доступ викладачам та здобувачам вищої освіти до бібліотечних фондів, в усіх корпусах та аудиторіях є безкоштовний Wi-Fi, аудиторії також оснащені проекторами та комп'ютерами, які використовуються викладачами під час проведення занять. Для дистанційного навчання/викладання в ЗВО передбачено використання GoogleMeet, Moodle. Під час онлайн-спілкування із допоміжними та структурними підрозділами ЕГ переконалась, що бібліотека є технічним адміністратором, який надає на безоплатній основі доступ для перевірки робіт на ознаку академічного плагіату через систему "Unicheck" [Зустріч 9]. В гуртожитку створені всі умови для навчання: комфортні кімнати з вільним доступом до Wi-Fi, кімната для самопідготовки. Бібліотека надає безкоштовний доступ до баз (доступ у 2024 р.): Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, ScienceDirect, Springer Nature, JSTOR Archive Journals. На період карантину та воєнного стану бібліотека розширила свої послуги, якими можна скористатись дистанційно: Віртуальна довідка, Визначення кодів УДК, Групові та індивідуальні екскурсії науковою бібліотекою ЧНУ, Семінари від бібліотеки, На допомогу науковцю, Віддалений доступ, Академічна доброчесність (антиплагіат, перевірка академічних текстів на плагіат). На сайті бібліотеки наявна інформація для першокурсника [<http://surl.li/rnifv>]. Закупівля наукової та навчальної літератури проводиться згідно замовлень керівників підрозділів університету. Здобувачі ОП можуть вільно бронювати університетські приміщення для діяльності студентських організацій: проведення лекцій, дебатних раундів, неформальних зустрічей [Зустрічі 4, 5].

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ констатує, що освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя та здоров'я студентів, які навчаються за ОП "Політологія" із дотриманням усіх санітарних норм, правил протипожежної безпеки, інформаційними плакатами, планами евакуації та доступності для здобувачів з особливими освітніми потребами [Зустрічі 6, 9, Огляд МТБ]. Проте ЕГ відмічає відсутність медичних пунктів у будівлях ЗВО, натомість наборами для надання першої медичної допомоги забезпечені всі структурні підрозділи. І, як зазначила гарантка, весь персонал ЗВО середнього та старшого віку володіє навичкам надання першої допомоги, пройшовши відповідну медичну підготовку [Огляд МТБ]. На вході до корпусів, а також до гуртожитку, знаходяться охоронці. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що здобувачі мають змогу дістатись до бомбосховищ за вказівним знакам, що дозволяє студентам та викладачам продовжувати заняття в укриттях під час виникнення небезпеки [Огляд МТБ]. Університет дбає про підтримання психологічного благополуччя студентів і викладацького складу університету. Соціально-психологічний центр надає психологічну допомогу студентам та співробітникам в складних життєвих ситуаціях шляхом індивідуального консультування, психологічної діагностики. Також практикується групова тренінгова робота соціально-психологічної направленості. Особливо є заходи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і мобінгу [<http://surl.li/putee>]. На сторінці Центру розміщена корисна інформація: 10 фактів про наркотики, для першокурсників, антистрес, допомога в умовах війни, психічне здоров'я, булінг [<http://surl.li/rnmmf>]. У результаті інтерв'ювання здобувачі зазначили, що навчання відбувається і дистанційно, і офлайн, та вони відчувають себе в безпеці при відвідуванні університету [Зустріч 4]. Крім того ЗВО формує сприятливі умови для задоволення дозвільних та оздоровчих потреб здобувачів [Зустріч 9].

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертами встановлено, що за даною ОП університет приділяє значну підтримку студентам. Викладачі, здобувачі можуть отримати психологічну консультацію і підтримку [Зустріч 9]. Здобувачі підтвердили, що мають організаційну та консультативну за допомогою персонального електронного кабінету (мають доступ до опитувань, розкладу занять, навчальних матеріалів що надає їм змогу своєчасно отримувати освітню інформацію) [Зустріч 4]. Завдяки потужній інформаційно-бібліотечній системі студенти отримують всю необхідну інформаційну підтримку. Під час спілкування зі здобувачами, представниками студентського самоврядування, ЕГ дійшла висновку, що вони повністю задоволені рівнем освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, яку їм пропонує ЧНУ [Зустріч 4, 5]. Онлайн-ресурси Університету повною мірою сприяють інформуванню здобувачів. Організаційні питання вирішуються шляхом взаємодії з кураторами академічних груп, методистами, працівниками деканату, старостами груп тощо. Інформаційну та організаційну підтримку здійснюють також органи студентського самоврядування. Освітнє середовище НаУКМА включає Відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти, Відділ міжнародних зв'язків, Центр культури і дозволя студентів, Соціально-психологічний центр, Наукову бібліотеку, Асоціацію випускників. Гуманітарно-виховна робота університету має національно-патріотичне спрямування, забезпечує потреби культури, мистецтва і дозволя, професійного спрямування і кар'єри, здоров'я і спорту. У ЧНУ

наявна соціально-психологічна робота та превентивне виховання. Також окро присвячується увага туристичній діяльності та співробітництву з ЮНЕСКО. Інформаційна підтримка здійснюється через офіційний сайт університету, а також корпоративну пошту. Також активно використовується внутрішня платформа Moodle, де представлені силабуси, виставляються оцінки, проводиться комунікація здобувачів із викладачами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП “Політологія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчаються особи з особливими освітніми потребами. Після зустрічей ЕГ дійшла висновку, що в ЧНУ створено сприятливе інклюзивне освітнє середовище: в закладі освіти при вході в навчальний корпус наявні пандуси для осіб з обмеженими фізичними можливостями, є вбиральня. Здобувачі мають право оформлювати індивідуальний графік. Організація освітньої діяльності Університету передбачає гарантування рівності й доступу до освітніх програм Університету тим групам осіб, які через недоліки освітнього характеру, спричинені особистими, соціальними, культурними або економічними обставинами, потребують особливої підтримки для реалізації свого освітнього потенціалу. Дотримання академічної доброчесності для осіб з особливими освітніми потребами застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей (самостійне виконання завдань навчальних, поточного та підсумкового контролю результатів навчання). Особи з інвалідністю I–III групи мають право на першочергове поселення до гуртожитків студмістечка ЧНУ. З метою покращення доступності до навчальних корпусів та гуртожитків для осіб з обмеженими можливостями адміністрацією університету проведено аудит навчальних корпусів та гуртожитків на предмет доступності та надано «Технічний висновок з ескізними пропозиціями» [<http://surl.li/aeuiz>]. Більшість корпусів розташовані в історичній частині міста та включені до складу буферної зони об'єкту Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, тому вартість робіт з облаштування місць доступності є дуже високою. У відомостях СО зазначено, що на засіданнях кафедри політології та державного управління неодноразово заслуховували питання про організацію індивідуального супроводу навчального процесу здобувачів освіти з особливими потребами (ОПП 052 Політологія) (Протокол № 2 від 14.09.2021; № 2 від 14.09.2023; № 6 від 08.01.2024) щодо можливості забезпечення аудіозаписами матеріалів навчальних дисциплін та озвучення електронних матеріалів, надання допомоги представниками Соціально-психологічного центру ЧНУ імені Юрія Федьковича, проте у представлених витягах подібної інформації не відображено [<http://surl.li/rnmtz>]. Два корпуси та бібліотека мають пандуси згідно з ДБН, у одному корпусі наявний ліфт. На інших об'єктах ремонтними службами університету були виконані деякі роботи господарським способом зі створення та встановлення відповідних металевих конструкцій для доступу маломобільних груп населення. У ЗВО затверджено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги...» [<http://surl.li/airdr>]. В Університеті для навчання осіб з особливими освітніми потребами передбачено облаштування пандусів в корпусах, які знаходяться в історичній частині міста. Усі запити здобувачів освіти враховуються. При складанні розкладу занять для осіб з особливими фізичними потребами, освітній процес відбувається на першому поверсі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій у ЧНУ регулюється такими документами: «Положенням про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (2020 р.) [<http://surl.li/afkzh>], Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2023 р.), який присвячений принципам дотримання та популяризації академічної доброчесності [<http://surl.li/klphb>]. Також Університет у співпраці з громадською спільноту «Українська академія медіації» працюють над створенням медіаційної служби задля підтримання та укріплення безпечного освітнього середовища та формування культури мирного вирішення спорів (конфліктів) – у ЗВО розпочинає роботу медіаційна служба (2024 р.) [<http://surl.li/rokjx>]. На Зустрічах з ЕГ було зазначено, що з питання вирішення конфліктних ситуацій здобувачі можуть звертатись до керівництва університету, факультету, кураторів, а також представників студентського самоврядування (студпарламент та профбюро університету є важливими органами вирішення будь-яких конфліктних ситуацій) [Зустрічі 1, 4, 5, 6]. Університет намагається створювати умови запобігання конфліктам шляхом сприятливих передумов для життєдіяльності усіх сторін освітнього процесу; прозорого та справедливого розподілу благ в його підрозділах; врахування особистісних рис науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються; створення сприятливого мікроклімату для міжособистісного спілкування членів колективу; підтримки солідарності у колективі; створення професійної системи посередництва задля вирішення різноманітних конфліктів. Таким чином, запобігання конфлікту сприяє все, що забезпечує збереження ділових стосунків, зміцнює взаємну повагу і довіру. На зустрічі з студентським самоврядуванням було зазначено що основними стратегіями розв'язання конфліктних ситуацій, зазвичай, є пошук компромісу – налагодження співпраці – взаємне пристосування сторін конфлікту – запобігання відновленню конфлікту [Зустріч 5]. Одним із напрямком діяльності соціально-психологічного центру ЧНУ імені Юрія Федьковича є надання психологічної допомоги щодо вирішення міжособистісних конфліктів і суперечок на різних рівнях взаємодії [Зустріч 9]. Учасниками зустрічей з ЕГ одногосно було зазначено, що протягом реалізації ОП конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) не було, проте університетська спільнота продемонструвала обізнаність щодо дій у випадку виникнення конфліктних ситуацій будь-якого спрямування (інформування, запобігання, врегулювання, а для співробітників ще й утримання

від будь-яких дій або рішень до часу оприлюднення висновків тимчасової спеціальної комісії щодо врегулювання конфліктної ситуації).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансова та матеріально-технічна база університету надає можливість досягти цілей і програмних результатів навчання за ОП "Політологія". Доступ до інформаційних ресурсів є безкоштовним, прозорим і зручним для всіх учасників освітнього процесу. Позитивною практикою вбачається те, що Університет (і співробітники, і студентство) дуже активно долучений до волонтерської діяльності, а також розмістив у своїх гуртожитках ВПО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендації: У Етичному кодексі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича зазначено, що ціннісну матрицю Етичного кодексу ЧНУ складають цілісність, чесність, правда, прозорість, повага до інших, підзвітність, справедливість, рівність та соціальна справедливість, демократичне управління, якісна освіта, самовдосконалення та вдосконалення системи, інституційна автономія, міжнародна співпраця, проте документ розкриває лише поняття академічної доброчесності. ЕГ рекомендує узгодити презентовану ціннісну матрицю із фактичним наповненням Етичного кодексу, тобто розширити наповнення кодексу всіма переліченими компонентами, а не зводити зміст лише до академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За результатом акредитаційної експертизи ЕГ вважає, що ОПП «Політологія» за першим (бакалаврським) рівнем освіти повністю відповідає критерію 7 на рівень В, забезпечуючи належний рівень матеріально-технічної бази, безоплатний доступ викладачів та студентів до навчальних матеріалів й інфраструктури ЗВО, максимально безпечне освітнє середовище як у фізичному, так і у психологічному аспекті; університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку студентів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ, в результаті аналізу відомостей СО, за результатами вивчення документів на сайті ЧНУ, під час зустрічей, пересвідчилася, що у ЗВО є нормативні документи, де розписано функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюється «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм» [<http://surl.li/jdgaq>], яке містить чітку вказівку на необхідність будь-якої ОП відповідати Стандарту ВО (п.п 1.5., 1.6., 2.7.8); «Моніторинг та удосконалення ОП ЧНУ відбувається щорічне або за необхідності оновлення програм в цілому, удосконалення ОП» (п.п. 3.1.); «ОП регулярно переглядаються і удосконалюються....і О П адаптується для забезпечення її відповідності сучасним вимогам» (п.п 3.6.); «ОП переглядаються по мірі необхідності, але не рідше 1 разу на 4 роки...» (п.п. 3.8.); «Оновлені О П є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності т а якості вищої освіти системи управління якістю ЧНУ, ... які щорічно оприлюднюються на офіційному сайті Університету» (п.п. 3.9.). Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ» [<http://surl.li/hikoj>]; «...забезпечення єдиного підходу до розроблення ОП усіх рівнів і з обов'язковим урахуванням освітніх і професійних стандартів, визначенням критеріїв оцінювання результатів...» (п.п. 1.6); «Якщо НП передбачено захист кваліфікаційної роботи, то у графіку навчального процесу виділяється час для її написання: не менше ніж 4 тижні за освітнім ступенем бакалавра» – НП ОПП 2022 року передбачає лише 2 – 42 і 43 – тижні навчання. На зустрічі з ЕГ очільниця Центру моніторингу та забезпечення якості освіти підтвердила, що в ЗВО наявна чітка політика щодо дотримання/приведення у відповідність ОПП вимогам Стандарту (якщо не в рік затвердження Стандарту, то вже наступного року точно) [Зустріч 9]. ЕГ звернула увагу, що програма була запроваджена на факультеті з 1998 р.; модернізована відповідно до Проекту Стандарту ВО у 2017 р. (спеціальність акредитована у 2014 р.). У редакції 2020 р. було внесено зміни, які однак не врахували затверджений Стандарт від 10.07.2020 р. Чинна редакція ОПП, з

урахуванням вимог Стандарту, була затверджена лише 30 серпня 2022 р. Подальший перегляд ОПП 2023 р, який здійснювався в частині зміни складу робочої групи, був некоректно вставлений у варіант ОПП 2022 р., що призвело до існування «двох версій» ОПП 2022 – на сайті та в системі НА. Програма моніторингу провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців на кафедрі (п. 1) передбачає відповідність ОПП Стандарту вищої освіти [<http://surl.li/rlmet>]. Внутрішня оцінка на рівні Університету здійснюється НМК Вченої ради Університету.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ЧНУ беруть активну участь у студентському житті університету, обіймають посади в органах студентського самоврядування. Представники студентського самоврядування підтвердили, що можуть безпосередньо контактувати із менеджментом факультету та університету щодо покращення освітнього процесу, повідомляти та вирішувати проблемні питання тощо [Зустріч 5]. Вони підтвердили, що ЗВО проводить систематичні опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу та викладання, наявна анонімна система повідомлення інформації від здобувачів [Зустріч 5]. Здобувачі освіти висловлюють свої побажання через внутрішні кафедральні опитування. Згідно з проведеним опитуванням 72,2 % здобувачів подавали пропозиції до блоку вибіркових дисциплін [<http://surl.li/rlmwj>]; а також комунікують безпосередньо із викладачами, що підтверджено на зустрічах з ЕГ як здобувачами, так і викладачами [Зустрічі 3, 4]. ЕГ встановила, що відповідно до витягу з протоколу № 15 від 14 червня 2022 року засідання кафедри політології та державного управління Про затвердження змін до Освітньо-професійної програми «Політологія» першого рівня вищої освіти, з пр. № 6 від 08.01.2024 року Про затвердження змін до Освітньо-професійної програми «Політологія» серед присутніх не було жодного представника студентства; з пр. № 7 від 30.01.2024 року Обговорення змін до ОПП «Політологія» – заявлені 2 здобувачі, але присутній на зустрічі з ЕГ здобувач 3-ого року навчання своєї участі не підтвердив [Зустріч 4]. Відповідно до витягу з протоколу № 4 від 28.11.2023 року засідання кафедри обговорювалось питання оновлення складу робочої групи та було винесено рішення про введення до її складу 2-х здобувачів, яких не було на цьому засіданні. Гарантка ОП повідомила, що здійснює моніторинг освітнього процесу на ОП, думки та побажання студентів враховуються, результати опитування обговорюються [Зустріч 6]. Загалом здобувачі підтвердили задоволеність навчанням на цій ОП [Зустріч 4].

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Кафедра від самого започаткування ОП підтримує регулярне спілкування з потенційними роботодавцями; беруться до уваги матеріали відділу Асоціації випускників, оскільки більшість роботодавців – випускники ОП. Здобувачі регулярно проходять практику та стажування, до оцінки яких залучені й роботодавці [Зустрічі 4, 8]. До складу РПГ (ОПП 2022 р., версія з системи) включені представники роботодавців: к. політ. н. Гуйтор М., перший заступник Голови Чернівецької обласної ради; к. політ. н., доц. Колесніков О., голова ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» [пр. ВР ЧНУ № 15 від 27.12.2023 р.]. ЕГ звертає увагу, що офіційно затверджена, оновлена редакція ОПП 2023 р. відсутня. Роботодавці підтвердили свою участь в оновленні та реалізації ОП [Зустріч 8]. Роботодавці залучаються до процедур забезпечення якості ОПП як члени ЕК під час підсумкової атестації зі спеціальності, беруть участь у наукових і навчальних заходах, в тому числі як гостьові лектори тощо. Під час зустріч із ЕГ роботодавці зазначили: Гуйтор М. – голова Ради стейкхолдерів ЧНУ, випускник кафедри – здобувачі приходять на практику до Обласної ради; викладає на ОП «Філософію політики», «Політичний аналіз та прогнозування»; пропонував ОК; був головою ЕК; є досвід працевлаштування студентів ОП на 4 курсі; реалізація проектів здобувачів за підтримки Обласної ради. Представниця СБУ зазначила, що є запрошеною лекторкою для здобувачів ОП, а також відмітила велику кількість випускників ОП, які працюють в її структурі. Міський В. – секретар наглядової ради АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», програмний директор ГО «Детектор медіа», випускник – є гостьовим лектором; в представлених організаціях працюють випускники ОП. Катеринчук П. – випускник, мав досвід роботи в ЧНУ (близько 20 років) – голова ГО «Милосердя» – є запрошеним лектором. Ярмистий М. – директор Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації – зазначив, що половина працівників Центру – випускники ОП; повідомив про спільні збірники, підручники та комунікаційні заходи. Усі представники роботодавців відмітили високий рівень підготовки випускників за ОП. Щодо процедур забезпечення якості ОП за участю зацікавлених осіб, в тому числі роботодавців, можна віднести зовнішні рецензії: заст. директора Інституту політ. наук та управління Університету Кюрі-Складовської у м. Любліні – В. Балюка; депутата Чернівецької обласної ради, Першого заступника голови Чернівецької обласної ради – М. Гуйтора; голови ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення» – О. Колесникова; голови Чернівецької міської ТВК 2015–2020 рр., депутата міської ради м. Чернівці, директора департаменту соціально-економічного розвитку та стратегічного планування Чернівецької міської ради – С. Бостана. Проте ЕГ помітила, що 2 з наданих рецензій ідентичні за змістом (крім першого абзацу). В Університеті поки не розроблений механізм для систематичного поцікавлення думкою (опитування) роботодавців і збору їхніх пропозицій.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Щодо інформації стосовно кар'єрного шляху випускників допомагає Асоціація випускників ЧНУ [<http://surl.li/lqork>], яка створює корисне середовище для комунікації між випускниками, створення проєктів, обміну досвідом та пропозиціями, взаємопідтримки та взаємодопомоги, демонстрації досягнень, зустрічей тощо; платформи для ведення успішних внутрішніх комунікацій випускників; формує соціальні і кар'єрні ліфтів. «Асоціація випускників» займається відстежуванням кар'єрного шляху випускників університету, питанням збору інформації про кар'єрний шлях випускників та працевлаштування. Під час онлайн зустрічей було підтверджено, що Університет має досвід зворотнього зв'язку із випускниками [Зустрічі 1, 3, 6, 9, 10]. Кафедра запрошує випускників до читання гостьових лекцій, викладання на ОП (наприклад, Гуйтор М. – ОК «Філософія політики», «Політичний аналіз та прогнозування»). У ЗВО існує чіткий механізм відстеження кар'єрного шляху випускників, а багато випускників ОП стають потенційними роботодавцями. Інформація про випускників представлена на веб-сайті університету [<http://surl.li/rmllu>] та на відповідній сторінці кафедри [<http://surl.li/rmlgt>]. Також у відкритому доступі представлено рубрику «Інтерв'ю з випускниками» [<http://surl.li/rmlmh>]. Збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників сприяє покращенню ОП за спеціальністю. Це дозволяє налагоджувати співпрацю з практикуючими фахівцями описаними вище формами та методами. Кафедра залучає потенційних роботодавців, проводить освітні заходи задля підготовки випускників ЗВО до легшої інтеграції до сучасного ринку праці [Зустрічі 1, 10, Фінальна]. ЕГ встановила, що випускники ОП «Політологія» є затребуваними на ринку праці.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система ВЗЯ освітньої діяльності та якості ВО, відповідно до політики ЗВО, передбачає, в тому числі, дотримання принципів забезпечення якості ВО та проведення внутрішнього моніторингу якості діяльності структурних підрозділів Університету, які забезпечують функціонування освітнього процесу. Ця система ґрунтується на Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості ВО в ЧНУ; Положенні про розроблення та реалізацію ОП ЧНУ. Обов'язки контролю якості навчального процесу покладено на навчальний відділ ЧНУ, який організовує навчальний процес, здійснює оперативний контроль за дотриманням нормативних документів, що регламентують діяльність ЗВО, а також розробляє комплекс заходів щодо організації та проведення ліцензування й акредитації спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців; проводить моніторинг якості освітніх послуг університету та забезпечення підготовки фахівців відповідно до державних стандартів [<http://surl.li/putqc>]. На зустрічі з ЕГ були присутні представники Навчального відділу [Зустріч 9]. ЕГ був поставлений ряд питань щодо політики Університету дотримання вимог Стандартів ВО. Було з'ясовано, що Університет декларує обов'язкове дотримання всіх вимог Стандарту, не допускає можливості порушення цих вимог. Також було з'ясовано час, коли Стандарт запроваджується в освітній процес ЗВО: у рік прийняття Стандарту або, за певних обставин, наступного року, але не пізніше [Зустріч 9]. ЕГ звертає увагу, що редакція ОПП 2020 не відображає вимог Стандарту за спеціальністю, які враховані лише в редакції 2022 р. Проаналізувавши відомості СО, документи на запит ЕГ, наявну нормативну базу, а також за результатами зустрічей, ЕГ доходить висновку, що система забезпечення якості ЧНУ не забезпечила вчасне реагування на недоліки в ОП «Політологія» та освітній діяльності з реалізації ОП: редакція ОП 2017 р. була оновлена в 2020 без урахування Стандарту ВО, який був затверджений 10.07.2020 р. ЕГ зазначає, що відповідно до існуючих положень, а також внутрішньої системи якості освіти, Стандарт мав би бути врахований в ОПП 2021 р., чого не відбулось, а відповідно до Таблиці пропозицій та результатів внесених змін до ОПП «Політологія» жодних пропозицій у 2021 р. не надходило. Також ЕГ вважає, що ЗВО мав змогу врахувати Стандарт для набору 2020/2021 н. р., оскільки ОПП була введена в дію наказом від 01.07.2020 р., проте Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 052 «Політологія», серед яких Ротар Н. Ю., доктор політичних наук, проф., проф. кафедри політології та державного управління ЧНУ імені Юрія Федьковича, із додатково залученими експертами, серед яких Крутлашов А. М., доктор політичних наук, проф., завідувач тієї ж кафедри, що дає підстави стверджувати: розробники ОП були обізнані з вимогами Стандарту заздалегідь (Стандарт погоджено НАЗЯВО (протокол від 16.06.2020 р. № 11); Стандарт ВО, затверджений п. 1 наказу № 911 від 10.07.2020, вводиться в дію з 2020/2021 н. р.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитацій за даною ОП не було. Спеціальність акредитована в 2014 році.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Академічна спільнота визнає спільно поділені цінності та смисли. Викладацький склад вмотивований на те, щоб максимально ефективно донести інформацію до здобувачів вищої освіти, навчити їх критично мислити і закріплювати набуті знання на практиці. Викладачі використовують різні інтерактивні форми під час занять, про що вони розповіли експертам під час зустрічі. Для прикладу, було згадано про написання аналітичних матеріалів для місцевих осередків політичних партій, місцевого самоврядування, командну роботу здобувачів, проведення дебатів

тощо [Зустріч 3]. У свою чергу, здобувачі освіти мають власні очікування щодо освітнього процесу, знають про свої права та обов'язки, а також цікавляться позааудиторними подіями, які стосуються політики та політології. Наприклад, здобувачі вищої освіти ОП об'єдналися у Політологічне наукове товариство Аналітик – громадську організацію, яка об'єднує амбітну молодь [<http://surl.li/rneal>]. Кафедра дослуховується до студентів, створює різні механізми збору інформації, коментарів та зауважень, підтримує постійний контакт із здобувачами, випускниками та іншими стейкхолдерами [<http://surl.li/rnecl>]. Взаємодія з роботодавцями, серед яких багато випускників кафедри, має системний характер. Щорічно кафедрою проводяться заходи: «День відкритих можливостей»; конкурси учнівських творів-есе, онлайн-вікторини для учнів старших класів закладів середньої загальної освіти Чернівецької обл. і конкурс учнівських наукових робіт. Отже, було з'ясовано, що процес культури якості освітньої діяльності передбачає забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі і в дистанційному режимі; забезпечення публічності інформації; підвищення якості викладання; культурне, патріотичне виховання; створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату; посилення кадрового потенціалу; проведення опитувань здобувачів; формування конкурентного випускника. Окремо відмічається атмосфера доброзичливого та безмежно вдячного ставлення випускників ОП до альма-матер. ЕГ встановила, що в ЗВО наявна багаторівнева система культури забезпечення якості освіти [Зустрічі 1, 3–6, 8–10, Відкрита].

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивно вбачається практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми, а також багаторічна співпраця, що є потужним підґрунтям оновлення/поповнення академічного персоналу кафедри політології та державного управління, а також гарантією тривалої та ефективної співпраці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Не дотримання Стандарту при впровадженні ОПП 2020 року, а також відсутність оновленої редакції ОПП 2021, що дало б можливість дотримуватись всіх вимог Стандарту. У зв'язку із військовими діями в Україні, частина здобувачів, зокрема з курсу ОП «Політологія», навчаються дистанційно, але здобувачі саме цього року набору мали б вже навчатись за вимогами Стандарту, в тому числі писати наступного року кваліфікаційну роботу та отримати відповідні РН. Відповідно до пр.: № 6 від 08.01.2024 р. Про затвердження змін до ОПП «Політологія» серед присутніх не було жодного представника студентства; № 7 від 30.01.2024 р. Обговорення змін до ОПП – заявлений здобувач 3-ого р. навчання своєї участі не підтвердив під час зустрічі з ЕГ; № 4 від 28.11.2023 р. засідання кафедри обговорювалось питання оновлення складу робочої групи та було винесено рішення про введення до її складу 2-х здобувачів, яких не було на засіданні. Здобувачі ОП не активно висловлюють свої побажання через внутрішні кафедральні опитування (в опитуванні взяла участь 21 ос. з 70), тому результати/показники такого моніторингу не відображають реальної картини рівня/задоволеності навчання за ОП. Студенти, які заявлені, не підтверджують свою участь у засіданнях кафедри, де обговорюються питання вдосконалення/зміни ОП. На кафедрі поки відсутній механізм для систематичного поцікавлення думкою усіх реальних і потенційних роботодавців і збору їхніх пропозицій (2 ідентичні рецензії; поплутування рівня освіти; акцент виключно на позитивних аспектах ОП, зауважень, рекомендацій не містять). Рекомендації: враховуючи, що кафедра вже розглядає питання внесення змін до РП з урахуванням можливості виду атестації, який передбачено Стандартом, а також плани адміністрації ЗВО – з наступного навчального року навчання офлайн для всіх студентів – ЕГ рекомендує (по завершенню поточного н. р.) провести моніторинг отриманих знань/умінь/навичок (наприклад, у формі «зрізу знань») студентами третього курсу, аби розуміти, чи всі РН вдалось досягти (за 3 роки), або треба «надолужити» певні компоненти (наприклад, факультативами чи інтенсив курсами, чи оглядовими лекціями тощо), втрачені під час дистанційного навчання чи через неповне виконання вимог Стандарту. Запрошувати здобувачів ВО за першим (бакалаврським) рівнем на засідання кафедри, робочої групи, де обговорюються питання якості навчання та змісту, оновлення, змін до ОП. Відображати реальний склад учасників робочої групи, серед яких обов'язково мають бути представники студентства. Пояснення/донесення здобувачам вагомості саме їхньої участі/думки в забезпечення якості освіти/навчання і за ОП, і в Університеті в цілому шляхом їхньої максимальної залученості до обговорення всіх питань, що стосуються якості ОП. Запровадити короткі форми-опитування (з визначеною періодичністю) для роботодавців, аби чітко фіксувати надані пропозиції і зворотній зв'язок в цілому. Вдосконалити процедуру рецензування ОПП задля подальшого уникнення формального підходу до такої процедури.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ дійшла висновку про: повну відповідність ОП «Політологія» за підкритерієм: 8.4, оскільки на ОП функціонує «Асоціація випускників ЧНУ», що займається питанням збору інформації про кар'єрний шлях випускників та працевлаштування, випускова кафедра запрошує випускників до читання гостьових лекцій, викладання на ОП; часткову узгодженість з якісними характеристиками за підкритеріями: 8.2., оскільки здобувачі вищої освіти висловлюють свої побажання через внутрішні кафедральні опитування, але не залучаються до засідань кафедри, на яких обговорюються питання вдосконалення ОП; 8.3 – роботодавці включені до складу робочої групи ОП, проте рецензування ОП здійснюється формально, відгуки на ОП акцентовані на позитивних аспекти ОП, критики, зауважень, рекомендацій не містять, мають однотипний, подекуди ідентичний зміст, опитування роботодавців щодо якості освітньої програми, визначення задоволеності рівнем розвинутих компетентностей здобувачів, якості їхньої підготовки не проводяться; 8.7, оскільки в ЗВО сформована культура якості, що сприяє розвитку освітньої програми, натомість анкетування науково-педагогічних працівників, як важливе підґрунтя для виявлення недоліків у освітній діяльності за цією ОП, не проводиться; не відповідність за підкритеріями: 8.1 – наявна в ЗВО процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюється «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм», але не реалізується за цією ОП: редакція ОП 2017 р. була оновлена в 2020 без урахування Стандарту ВО, який був затверджений 10.07.2020 р., ЗВО не врахував Стандарт для набору 2020/2021 н.р., 2021/2022 н.р. Стандарт було враховано лише в ОП 2022 р. при наборі 2022/2023 н.р.; 8.5 – в ОП 2022 р. відсутня «матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» відповідно до внутрішньоуніверситетського положення; шифр ОК, термін навчання в ОП та НП різний; за деякими ОК не витримується норма виділення годин на самостійну роботу в межах $\frac{1}{3}$ – $\frac{2}{3}$ загальної кількості годин; НПП розроблено силабуси до ОК, однак не в усіх силабусах вказані критерії оцінювання (поточного та підсумкового) та перелік рекомендованої літератури. ЕГ, визначивши сильні та слабкі сторони, вважає, що ОП відповідає критерію 8 на рівень Е.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На офіційному вебсайті ЧНУ імені Юрія Федьковича наявний розділ “Нормативні документи” [<http://surl.li/kiwxb>], в якому оприлюднено всі нормативно-правові акти ЗВО, які є цілком чіткими й зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Вони можуть ними скористатися під час реалізації своїх прав та обов'язків.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На момент проведення онлайн-візиту в рамках акредитаційної експертизи ЕГ на сайті факультету історії, політології та міжнародних відносин ЗВО був проект ОПП 2022 р. із зазначенням електронної скриньки для надсилання пропозицій із протоколами засідання кафедри політології і державного управління, де розглядалися зміни до цієї ОПП [<http://surl.li/rlyuzi>]. Але ЕГ наголошує на тому, що не було означено в анонсі обговорення його строків подачі матеріалів та їхнього розгляду, що є певним недоліком у проведенні інформаційної кампанії.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному вебсайті факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ імені Юрія Федьковича розміщено достовірну інформацію про ОПП “Політологія”, включно з її цілями, очікуваними результатами навчання та освітніми компонентами, навчальними планами, силабусами, методичними рекомендаціями, додатковими та супровідними документами в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства [<http://surl.li/rnhry>]. Також у ЗВО є власний репозитарій, де зберігаються кваліфікаційні роботи здобувачів університету [<http://surl.li/mnlfi>].

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабка сторона: Недостатнє інформування на офіційному вебсайті ЗВО щодо строків громадського обговорення проекту ОПП "Політологія". Рекомендація: Означати в анонсах про початок громадського обговорення проекту ОПП, в тому числі для 2024/2025 навчального року, строки подання та розгляду пропозицій і зауважень.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Провівши детальний аналіз акредитаційної справи та здійснивши дистанційний візит до ЗВО, ЕГ дійшла до висновків, що ОПП повністю відповідає підкритеріям 9.1; 9.3. Частково відповідає підкритерію 9.2. через відсутність означення в анонсах постів громадського обговорення визначення строків подачі та розгляду матеріалів. Рівень відповідності Критерію 9 – "В".

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	E
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Е
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Панасенко Ганна Сергіївна

Члени експертної групи

Голець Віталій Віталійович

Радько Антон Ігорович